

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΞΥΝΕΚΔΗΜΟΣ

ΞΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΥΠΟ

ΛΟΓΙΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

ΞΥΝΤΑ ΞΣΟΜΕΝΟΝ

Έτος Α'. Έν Αθήναις τήν 8 Δεκεμβρίου 1848. Άρ. 1.

Ίδού λοιπόν ἄρχεται σὺν Θεῷ ἡ τακτικὴ ἐκτύπωσις τοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος, τοῦ ὁποίου ἐπροκηρύξαμεν τὴν ἐκδοσιν διὰ τῆς ἡμετέρας ἀγγελίας, ἐκδοθείσης κατὰ τὴν 1ῆ Ἰουρίου.

Καὶ πρῶτον μὲν ἀποτείνομεν τὰς ἐκφράσεις τῆς εὐγνωμοσύνης ἡμῶν πρὸς τοὺς φιλομούσους ἐκεῖνους ἄνδρας, οἱ ὁποῖοι ἐπροθυμήθησαν γὰρ μᾶς διαβεβαιώσωσι τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν αὐτῶν σύμπραξιν τε καὶ συνδρομὴν, χωρὶς τῆς ὁποίας οὔτε πρότερον ἠλπίζομεν, οὔτε τώρα πεποιθήμεν ὅτι θέλομεν κατορθώσει γενναῖόν τι. Ὀφείλεται δὲ ἰδίᾳ μάλιστα εὐγνωμοσύνη εἰς ἐκεῖνους τοὺς φιλομούσους, οἵτινες οὐχὶ μόνον διὰ τῆς ἰδίας ἑαυτῶν μᾶς ὑπεστήριξαν συνδρομῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν κατὰ τόπους τῶν συνδρομῶν ἀναδεχθέντες ἐπιστάσταν, καὶ ἄλλους εἰς τὸ γὰ καταγραφῶσι συνδρομηταὶ προέτρειψαν, γινόμενοι οὕτω κατὰ μέγα μέρος αἴτιοι τῆς ἐκδόσεως τοῦ παρόντος συγγράμματος. Δὲν θέλομεν παραλείψει τὸ ἱερὸν ἡμῶν καθήκον γὰρ ἐκφράσωμεν καὶ δημοσίᾳ καὶ κατ' ὄνομα τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν πρὸς τοὺς τοιοῦτους φιλομούσους ἄνδρας.

Συνδρομηταὶ δὲ λογίζονται ὅσοι μετὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ Α' φυλλαδίου πληρώσωσι τὴν ἐξάμηνον συνδρομὴν κατὰ τὴν προεκδοθεῖσαν ἡμετέραν ἀγγελίαν, καὶ μόνον πρὸς τοὺς οὕτω πληρώσαντας θέλουσιν ἀποσταλῆ τὸ Β' καὶ τὰ ἐξῆς φυλλάδια.

Ὁ Φιλολογικὸς Συνέκδημος θέλει περιέχει·

α) διαφόρους φιλολογικὰς διατριβὰς, πρωτοτύπους ἢ μεταφραζομένας, περὶ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας καθόλου καὶ τῶν διαφορῶν αὐτῆς μερῶν.

(Φυλ. Α'.)

43

β) ἔρμηνείας δυσκόλων χωρίων ποιητῶν καὶ πεζογράφων, χάριν ἐκείνων μάλιστα τῶν λογίων, ὅσοι στεροῦνται τῶν ἀξιολόγων συγγραμμάτων τῶν ἀλλοφύλων Ἑλληνιστῶν, καὶ τῶν νεωτέρων ἐκδόσεων, ἐν αἷς ἐρμηνεύονται τὰ τοιαῦτα χωρία.

γ) περιηγήσεις καὶ ἐθνογραφίαν ἔνθα θέλουσι δημοσιεῦσθαι τὰ ἀξιολογώτερα ἐκ τῆς ἀρχαιολογίας, ἱστορίας καὶ γεωγραφίας πολλῶν ἑλληνικῶν πόλεων.

δ) διατριβὰς καὶ πραγματείας περὶ ἐκκλησιαστικῆς παιδείας, ὅων περὶ ἱερογραφικῆς φιλολογίας, περὶ τῶν ἀγίων Πατέρων καὶ ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων, καὶ περὶ τῆς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀμβωτος ῥητορικῆς.

ε) ἀγγελίαν ἐκδομένων ἢ καὶ πρὸ ὀλίγου ἐκδοθέντων ἐν τῇ Ἑυρώπῃ καὶ παρ' ἡμῶν συγγραμμάτων, περὶ ἑλληνικῆς μάλιστα φιλολογίας πραγματευομένων.

ς) διάφορα καὶ ποικίλα, καὶ εἰδήσεις περὶ παιδευτικῶν σχολείων, φιλανθρωπικῶν καθιδρυμάτων, ἐπισήμων ἀνδρῶν, ἀξίων λόγου συμβεβηκότων, καὶ τῶν τοιούτων ὡσαύτως ἐτυμολογίας καὶ ἔρμηνείας σπανιωτέρων καὶ δυσκολωτέρων λέξεων. κ. τ. λ.

Ἡ συνδρομὴ τοῦ φιλολογικοῦ Συνεκδήμου εἶναι προπληρωτέα καθ' ἑξάμηνον μὲν εἰς δραχμὰς ἑξ' κατ' ἔτος δὲ, εἰς δώδεκα, καὶ διὰ τοὺς ἐν Τουρκίᾳ, εἰς γρόσια πεντήκοντα.

Οἱ μετὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ Ἀ' φυλλαδίου προπληρώσαντες τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν, ἦτοι δρ. 12, θέλουσι λάβει δῶρον τὰ εἰς τὸν Ὀμηρον Προλεγόμενα τοῦ ἀοιδίμου Κοραῆ, ἐκδοθέντα κατὰ τὸ 1842 ἐν Ἀθήναις ὑπὸ Δ. Ἀργυριάδου, μετὰ πρόλογον καὶ σημειώσεων τοῦ ἐρμηῖτου τῆς Πεντέλης, καὶ τιμώμενα ἄλλως δραχμῶν δύο.

Ἐκγράφομεν δὲ ἀπὸ τοῦδε τὴν βαθυτάτην ἡμῶν εὐγνωμοσύνην καὶ πρὸς τοὺς ἀοιδίμους Ἑλληνας τε καὶ φιλέλληνας, ὅσοι διὰ τῶν γενναίων ἐαυτῶν προσφορῶν ἐπλούτισαν τὴν τοῦ ἐνταῦθα παρεπιστημίου βιβλιοθήκην, ἔνθα εὐρίσκομεν πολυτιμα καὶ ἀπαραίτητα βοηθήματα εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ συγγράμματος.

Ἐπικαλούμεθα δὲ καὶ πάλιν τὴν συνδρομὴν ἀπάντων τῶν φιλογενῶν ἀνδρῶν, φιλομούσων καθηγητῶν, διδασκάλων καὶ λοιπῶν φιλομαθῶν, καὶ τῶν σεβασμιῶν τοῦ γένους ἡμῶν κληρικῶν καὶ παρακαλοῦμεν αὐτοὺς νὰ μὴ θεωρήσωσι τὸν Φιλ. Συνεκδήμιον ὡς σύγγραμμα ἐνὸς ἢ δέκα μόνον λογίων, ἀλλ' ὡς κοινὸν τῶν Ἑλλήνων σύγγραμμα· διότι τὸ ἐφ' ἡμᾶς θέλομεν

ἀπίσῃ δουρίμει προθυμηθῆ, οὔτε κόπου οὔτε χρόνου οὔτε δαπάνης φειδόμενοι, νὰ ἐπαυξήσωμεν αὐτὸ καὶ ἀποδείξωμεν, ὅσον τὸ δυνατόν, τελειότερον καὶ ἄξιον τῆς τοῦ κοινοῦ περιεργείας.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΙΑΙΩΣ ΠΕΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,

κατὰ τὸν λατινιστὴν περὶ αὐτῆς συγγράψαντα Γερμανὸν Τάφηλον.

Ὅποταν τις πλέων ἀπὸ τοῦ Ἑλησπόντου, καὶ ταχέως ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου τὰς σιγηλὰς νήσους Ἴμβρον τε καὶ Ἀθημνον παραδραμῶν, ἀνακαλύψῃ μακρόθεν δύο ὡς γιγανταῖα ἐναέρια φάσματα ὑπερκείμενα ὄρη, ἐκ δεξιῶν μὲν καὶ πρὸς βορρᾶν τὸν ἱερὸν Ἄθω, ἐξ εὐωνύμων δὲ καὶ πρὸς τὰ δυτικοβόρεια τὸν γεραρὸν καὶ πολυπίδακα Ὀλυμπον καὶ τὰς χιονοστεφεῖς αὐτοῦ κορυφάς, ἢ ψυχὴ τοῦ περιηγητοῦ πληροῦται θάμβους, καὶ ἡ φαντασία αὐτοῦ ἀναπτεροῦται, αὐτὸς δὲ ἐκστατικὸς προσδοκᾷ τὸ μέλλον νὰ ἀνακαλυφθῆ ὑπὸ τὰς ὄψεις αὐτοῦ μεγαλοπρεπὲς θέαμα· ἔτι μικρὸν καὶ διὰ πολλῶν ἐλιγμῶν περιγραφομένην, τριμερῆ τινὰ ἀνακαλύπτουσιν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ μάλιστα τερπνὴν χερσόνησον, ἣτις ἐπὶ πολὺ ἐπιπροσθοῦσα, ἀφαιρεῖ ἀπ' αὐτοῦ τὴν πρόσοψιν εἰς τὸ προκείμενον λαμπρὸν ἀμφιθέατρον ἀλλ' ἐν τούτοις εἰς ἀχανῆ τινὰ κατὰ τὸ βάθος τῆς προσόψεως καὶ πρὸς τὰ ΒΔ. τοῦ Ὀλύμπου ἐπεκτεινομένην πεδιάδα, τὴν ὁποίαν μεγαλοπρεπῶς περιστέφουσι τὸ Βέρμιον ὄρος καὶ ἡ Πιερία, ὀμιχλῶδές τι τόξον ἀπὸ τῶν ΝΑ. πρὸς τὰ ΒΔ. ἐπικαλύπτον τὸ ἀχανὲς τοῦτο ἐπίπεδον, καταδεικνύει τὴν διεύθυνσιν τῆς μεγαλοπρεποῦς τοῦ Ἀξιοῦ κοίτης, ποταμοῦ βαθυδίνου, οὗ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται αἶαν.

Τοιοῦτον τὸ πρὸ τῶν καταγεγοητευμένων τοῦ περιηγητοῦ ὀφθαλμῶν ἀνακαλυπτόμενον μεγαλοπρεπὲς θέαμα καὶ ὅμως τὸ φέρον αὐτὸν ἀτμόπλοιον δὲν διευθύνθη πρὸς τὸν οὐρανομήκη Ἄθω, τοῦ ὁποίου τὴν μεγαλοπρεπῆ κορυφὴν νεφελώδης ἐπιστέφει ὀμίχλη δὲν φέρεται πρὸς τὸν ἀγάννιφον καὶ γεραρὸν Ὀλυμπον, οὐδὲ πρὸς τὴν τερπνὴν

χερσόνησον, οὔτε πρὸς τὰς ἐκβολὰς τοῦ βαθυδίνου Ἀξιού· ἀλλ' ἤδη στρέφει τὴν πρῶραν πρὸς τὰ ΒΔ. καὶ τὴν χερσόνησον παραπλέει, καὶ πρὸς τὸν μυχὸν μεγαλοπρεποῦς εἰσπλέει κόλπου. Καθὼς δὲ ὁ εἰς τὴν ἐξαισίον τῶν Ἀθηνῶν εἰσερχόμενος ἀκρόπολιν ἐντρυφᾷ μὲν εἰς τὴν θέαν τοῦ καλοῦ ναοῦ τῆς Ἀπτέρου, θαυμάζει δὲ τὰ μεγαλοπρεπῆ τοῦ Περικλέους προπύλαια, καὶ τὸ γεραρὸν Ἐρεχθεῖον, ἀλλὰ τέλος οἱ ἔκθαμβοι αὐτοῦ ὀφθαλμοὶ πρὸς τὰ ΝΑ. ἀπευθύνονται, ἔνθα μέλλει νὰ κλίνη γόνυ θάμβους τε καὶ λατρείας πρὸς τὸ ἄκρον ἄωτον παντός, ὃ τι ἔξοχον καὶ ἐξαισίον ἐδημιούργησεν ἢ ἀνθρώπινος τέχνη· οὕτω καὶ ἐνταῦθα οὐχὶ παρὰ τὸν Ὀλυμπον, οὐδὲ παρὰ τὸν Ἄθω, ἀλλ' ἐκεῖ πρὸς τὰ ΒΑ. θέλει ἀνακαλύψει καὶ ὁ ἡμέτερος περιηγητὴς τὴν βασιλίδα τῶν μακεδονικῶν πόλεων, τὸν ὀφθαλμὸν τῆς Μακεδονίας· καὶ ἡ μεγαλόπολις αὕτη ἰδοῦ παρίσταται ἤδη κατὰ μικρὸν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, ἐπὶ λαμπρᾶς ἀμφιθεατρικῆς κειμένη θέσεως, ὡς γίγας μεγαλωστὶ τανυσθεὶς, καὶ ἐπὶ τοῦ δεξιῦ βραχιόνος ἡρέμα ἐπιστηριζόμενος· εἰς πολλὰ δὲ μέρη τῆς μεγαλοπρεποῦς ταύτης πόλεως ἀνυψοῦνται ὠραῖα ἀρχαῖα οἰκοδομήματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐξέχει κυκλοτεροδμητός ἀρχαῖος ναός, ὡς ἄλλο τῆς Ῥώμης Πάνθεον διαπρέπων, καὶ ἐπὶ μὲν τῆς πολυθείας εἰς λατρείαν τῶν μεγάλων θεῶν Καβείρων ἀφωσιωμένος, ἤδη δὲ ὑπὸ μεγαλοπρεποῦς ἡμισελήνου ἐπιστεφόμενος.

Περὶ ταύτης λοιπὸν τῆς μεγαλοπόλεως δημοσιεύσαντες ἄλλοτε διὰ τῆς ἐν Σμύρνη ἐκδιδομένης Ἀμαλθείας τὴν κατὰ τὸν Βελλεῖον συνταχθεῖσαν διατριβὴν (α), μέλλομεν καὶ ἤδη νὰ διαλάβωμεν τὰ προσήκοντα, ἀφ' οὗ προτάξωμεν πρῶτον ἐνταῦθα τὰ περὶ τῶν πέριξ αὐτῆς, ἐκ τοῦ λατινιστὶ περὶ αὐτῆς συγγραφέντος φιλοπονήματος τοῦ Γερμανοῦ Ταφήλου (β), τὸ ὁποῖον περιέχει θησαυρὸν ἀρχαιολο-

(α) Ἀριθμ. 341. 342. 344. 346. 357. 358. 367. 368. 369.

(β) Ἰδού δὲ ἡ ἐπιγραφή τοῦ βιβλίου. De Thessalonica ejusque agro dissertatio geographica, scripsit Theophilus Lucas Frid. Tafel, phil. Dr. Literarum antiquarum in regia universitate Tubingensi p. p. o. Acad. m. i. e. Monacensis socius. Beroliri 1839. Περιέχει δὲ σελ. ρθ'. Εἰσαγωγῆς, καὶ 553 κειμένου κ. λ. π.

γικῶν, γεωγραφικῶν καὶ ἱστορικῶν γνώσεων περὶ πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων τῆς Μακεδονίας χωρῶν τε καὶ πόλεων, πρὸ πάντων δὲ περὶ τῆς μεγαλοπόλεως Θεσσαλονίκης. Πεποίθαμεν δὲ ὅτι καὶ ταῦτα θέλουσι προτρέψει τοὺς φιλομούσους τῆς Μακεδονίας κατοίκους, ἵνα ἀσχολῶνται ἐντόπως τε καὶ μετὰ πολλοῦ ζήλου εἰς τὴν λαοσσόον παιδείαν, τὴν ὁποῖαν ἀπὸ πολλοῦ ἤδη καλλιεργοῦσι καὶ λατρεύουσι.

Α'. Τὰ πέριξ τῆς Θεσσαλονίκης.

Ἀνατίθῃσι δὲ ὁ ἐκδότης τὸ κεφάλαιον τοῦτο τῷ φιλομούσῳ Κοινῷ τῶν Σεβραίων, καὶ τῷ σεβαστῷ αὐτῶν Ποιμενάρχῃ, ἔτι δὲ Γρηγορίῳ Χ. Λαζάρου, καὶ Θεοδώρῳ Ν. Λούμπᾶ.

Οἱ βουλόμενοι νὰ ἐξετάσωσι τὰ περὶ τῆς φυσικῆς γεωγραφίας τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας, ἀναγκάζονται νὰ καταφεύγωσιν εἰς μόνους σχεδὸν τοῦ μεσαιῶνος τοὺς συγγραφεῖς, μετὰ δὲ τούτους καὶ εἰς τὰ συγγράμματα τῶν νεωτέρων περιηγητῶν· διότι ἀπωλέσθησαν πάντα τὰ συγγράμματα τῶν ἀρχαίων, ὅσοι ἰδιαιτέρως ἐνησχολήθησαν περὶ τὴν γεωγραφίαν τῆς χώρας ταύτης.

Ἐβεβαιώθημεν περὶ τούτου ἐν οἷς προλαβόντες ἐπραγματεύθημεν· ἀλλὰ καὶ ἐν οἷς κατωτέρω θέλομεν διαλάβει νέαν εὐρίσκομεν ἀπόδειξιν τῆς διαβεβαιώσεως ταύτης.

Ἡ χώρα δὲ καὶ ἐπικράτεια τῆς Θεσσαλονίκης ἐξετείνετο πολὺ κατὰ τὸν μεσαιῶνα· ἀπὸ Πηγίου δὴλονότι τῆς Θεσσαλίας μέχρι Στρυμόνος ποταμοῦ. Περιεῖχε δὲ τὴν ἀρχαίαν Πιερίαν μετὰ τῆς Βοττικῆς ἢ Βοττιαίας, τὴν Ἀμφαξίτιδα, τὴν Μυγδονίαν καὶ τὴν Χαλκιδικήν.

Καὶ περὶ μὲν τῆς Πιερίας καὶ Βοττιαίας ἐπραγματεύθημεν ἤδη ἐν τῷ Περὶ ἐπισκοπῆς τῆς Θεσσαλονίκης κεφαλαίῳ (1). Ἦδη δὲ θέλομεν διαλάβει τινα περὶ τῆς Ἀμφαξίτιδος, τῆς Μυγδονίας καὶ τῆς Χαλκιδικῆς, παρακολουθοῦντες τὰ ἔχγη Ἰωάννου τοῦ Καμηνιαίου, ἀνδρὸς τὰ μάλιστα ἀξιοπίστου περὶ ταῦτα, καὶ τὴν Θεσσαλονικίαν χώραν ὑπὸ τὰ αὐτὰ ὡς καὶ ἡμεῖς περιγράφαντος ὄρια, καθὼς δὴλονότι στενότερον περιορίζεται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, με-

(1) Εἰς τὴν Βοττιαίαν ἀποδίδει ὁ Καντακουζηνός (ἱστορ. Β. 24. ἐκδ. Βόννης Τ. Α'. σ. 451) καὶ τὴν Καστορίαν, λέγων· «Καστορίαν, πόλιν μεγάλην κατὰ τὴν Βοττιαίαν (οὕτω) φημιόμην». Ὁ αὐτὸς δὲ συγγραφεὺς (ἱστορ. Β, 28. 32). ἐκτείνει τὴν Βοττιαίαν μέχρι τῆς Θεσσαλίας· διότι θεωρεῖ, ὡς φαίνεται, τὴν Πιερίαν ὡς μέρος τῆς Βοττιαίας.

ταξὺ μὲν Ἀξιῦ ποταμοῦ καὶ τοῦ κατὰ τὸν Στρυμόνα κόλπου κειμένην, τὴν δευτέραν δὲ σχεδὸν ἀπαρτίζουσα Μακεδονίαν, ἐὰν ἀποβλέψωμεν εἰς τὴν ὑπὸ Αἰμιλίου Παύλου (ἔτει 167 μ. Χ.) γενομένην διαίρεσιν τῆς Μακεδονικῆς γῆς (Liv. 45, 29).

Εἰς τοῦτο λοιπὸν τὸ μέρος τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας δὲν ἀπαντῶνται σχεδὸν κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἄλλαι πόλεις πλὴν τῆς Θεσσαλονίκης, ἐκτὸς ἐὰν τις θέλῃ νὰ συγκαταριθμῆσθαι ὡς τοιαύτας τὰς κωμοπόλεις Λητήν, Ῥεντίαν, Ἀρδαμέριον, Ἰερισσὸν καὶ Κασσανδρείαν μετὰ τινων φρουρίων. Τῆς δὲ Μυγδονίας ἀναφέρει μὲν ὁ Καντακουζηνὸς Γ, 16. Δ, 5. μδ'. (περὶ τὸ 1347 καὶ 1355 μ. Χ.) πόλεις καὶ φρούρια· ὡσαύτως δὲ καὶ Νικηφόρος ὁ Γρηγορᾶς IB, ιε, 1. (α Θεσσαλονίκης. . καὶ τῶν πέριξ ἄχρι Στρυμόνος τοῦ ποταμοῦ πόλεων α), δὲν μᾶς λέγουσιν ὁμοῦ καὶ τίνες ποτὲ ἦσαν αὐταὶ νομίζω λοιπὸν, ὅτι ἦσαν κωμοπόλεις.

Ἄλλ' οὐδὲν ἦττον ἤκμαζον ἡ γεωργία καὶ τὸ ἐμπόριον, πρὸ πάντων διὰ τῆς φιλοπονίας τῶν μοναχῶν.

Ἡμεῖς δὲ, δρατιόμενοι τῆς περιστάσεως ταύτης καὶ παρακολουθοῦντες ἤδη τὴν συνέχειαν καὶ οὐσίαν τῆς ἡμετέρας πραγματείας, θέλομεν διασαφήσει, ὡς καὶ πρότερον ἐπράξαμεν, σπουδαιότερά τινα μέρη τῆς ἀρχαίας γεωγραφίας τῆς Μακεδονίας, τὰ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην δηλονότι πλησιάζοντα ἔρη, τὸν Ἀνθεμοῦντα καὶ τὸν Κισσὸν, τὴν Αἰνειαν πόλιν, καὶ τινας Μακεδονικὰς λίμνας, Κερκινίτιν, Βόλβην, Πρασιάδα, Χαλάστραν καὶ ποταμὸν Στρυμόνα· τὰ τῆς Μυγδονίας μεταλλεία· τὸν παρὰ τῷ Προκοπίῳ Ῥήχιον ποταμόν· τὸ Χαλαστραῖον· τὰ ἔρη Δύσορον καὶ Ὀρβηλον· τὸν Ἀξιὸν μετὰ τοῦ κατ' αὐτὸν ἔλους, καὶ τινὰ ἄλλα.

Ὁν τρόπον δὲ καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς ἀρχαίας γεωγραφίας τε καὶ ἐθνογραφίας, οὕτω καὶ εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς Ἰλλυρίας, Μακεδονίας καὶ Θράκης πρέπει, νομίζω, νὰ προσέχωμεν, μήπως ἡ διαφορὰ καὶ ποικιλία τῶν ὀνομάτων μᾶς παρασύρῃ νὰ παραδεχόμεθα καὶ μεγαλητέραν τοῦ δέοντος διαφορὰν καὶ πληθὺν ἐθνῶν καὶ χωρῶν. Διὰ τοῦτο λοιπὸν, ἵνα πρῶτάξω ἐνταῦθα ὀλίγα ἐκ τῶν περὶ ὀρίων καὶ ἐκτάσεως τῆς Μυγδονίας ῥηθησομένων, ἡ Ἀμφαξίτις ὑπὸ τινων μὲν ἀποδίδεται εἰς τὴν Μυγδονίαν, ὑπὸ τινων δὲ ἀποχωρίζεται ἀπ' αὐτῆς. Λέγεται δὲ Ἀμφαξίτις ἡ μεταξὺ Θέρμης (Θεσσαλονίκης) καὶ τοῦ κατωτέρου Ἀξιῦ χώρα, χωριζομένη διὰ τοῦ ποταμοῦ τούτου ἀπὸ τῆς Βοττιαίας. (Ἡροδοτ. Ζ, 123. παρβλ. Πτολεμ. Γεωγρ. Γ, 13.). Λέγει δὲ ἤδη ὁ Μίνερτος περὶ αὐτῆς (Γεωγραφ. Ζ'. 474) τὰ ἑξῆς.

«Ἡ χώρα, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔκειντο ἡ Θέρμη καὶ ἡ Θεσσαλονίκη, δυτικῶς μέχρι τοῦ Ἀξιῦ ποταμοῦ, συμπεριλαμβάνετο ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἡροδότου (;) εἰς τὴν Μυγδονίαν, μετέπειτα (;) δὲ διεχωρίσθη ἀπ' αὐτῆς καὶ ὀνομάσθη ὑπὸ τῶν Μακεδόνων Ἀμφαξίτις. Καὶ ὁ μὲν Θουκυδίδης ἀγνοεῖ τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀπαντᾷται δὲ ἤδη παρὰ τῷ Πολυβίῳ (E, 97.). Κατὰ δὲ τὸν Πτολεμαῖον (Γεωγρ. Γ, 13) περιλαμβάνετο ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο μόνον ἡ ὀλίγον ἐκτεταμένη παραλία ἀπὸ Θεσσαλονίκης μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀξιῦ». Ἄλλ' ὅσον ἐγὼ γινώσκω, οὐδεὶς ποτε ἄλλος ἐμνημόνευσεν, ὅτι ἡ Ἀμφαξίτις καὶ ἡ Μυγδονία ἦσαν ποτε διακεκριμέναι ἀπ' ἀλλήλων· ἔθεν εἰς τὸ τοῦ Πτολεμαίου χωρίον σημαίνεται, νομίζω, μέρος τι μόνον τῆς Μυγδονίας, καὶ τὸ ὄνομα τούτου (Ἀμφαξίτις)· καὶ οὕτω δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου (Ζ, 123, 127.) λεγόμενα, ὅτις θέτει τὴν ἀρχὴν τῆς Μυγδονίας μετὰ τὴν Αἰνειαν πόλιν, συμπεριλαμβάνων ἐν αὐτῇ καὶ τὴν Θέρμην (2).

Ἡ Μυγδονία ὠρίζετο πρὸς δυσμὰς καὶ πρὸς μεσημβρίαν ὑπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου· ἔθεν παρ' Ἡροδοτ. Ζ, 123, «Ἀπὸ α δὲ Αἰνεῖτης, ἐς τὴν ἐτελεύτων καταλέγων τὰς πόλεις, ἀπὸ ταύτης α ἤδη ἐς αὐτὸν τε τὸν Θερμαῖον κόλπον ἐγένετο τῷ ναυτικῷ στρατῷ α (τοῦ Ξέρξου) ὁ πλόος, καὶ γῆν τὴν Μυγδονίην». Ἐνοεῖ δὲ τὸ τῶν Αἰνεατῶν ἀκρωτήριον (τουρκιστὶ Καρὰ—Μπουρνού) καὶ μάλιστα τὸ μείζον, τὸ ἀποτελοῦν τὸ νότιον ὄριον τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου. Ἡ δὲ Αἰνεα δὲν ἦτο πόλις τῆς Μυγδονίας, ἀλλὰ τῆς Κρουσίδος χώρας (Ἡρόδοτ. αὐτ.), τ. ε. τῆς παραλίας τοῦ Θερμαϊκοῦ, μεταξὺ τοῦ ἀκρωτηρίου Παλλήνης καὶ τῆς μεσημβρινῆς ἄκρας τοῦ αὐτοῦ κόλπου. Ποῖαι δὲ πόλεις ἔκειντο τὸ πάλαι μεταξὺ Θέρμης καὶ Αἰνεας οὐδεὶς τῶν συγγραφέων ἐμνημόνευσε. Περὶ δὲ τοῦ ὄρους Κισσοῦ (τοῦ Χορτιατοῦ ἢ Χορταῖτου, ὡς νομίζω) θέλω διαλάβει μικρὸν κατωτέρω. Δὲν ἐξεύρομεν δὲ εἰσέτι πόσον ἡ Μυγδονία ἐξτείνεται τὸ ἐντεῦθεν εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Ἀναμφιβόλως ὁμοῦ διαχωρίζομεν ἐντελῶς τὸν Ἀνθεμοῦντα (πόλιν τε καὶ χώραν) ἀπὸ τῆς

(2) Ἐτέρην Ἀμφαξίτιδα ἀναφέρει ὁ Πτολεμαῖος (Γεωγρ. Γ, 13.) λέγων α Ἀμφαξίτιδος Ἀρέθουσα, Στάντειρα (ἀνάγν. Σ τ ἄ γ ε ρ α). Αὕτη λοιπὸν ἡ Ἀμφαξίτις πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸν Στρυμονικὸν κόλπον, καὶ νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι μετεκομιθῆσαν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς Μυγδονίας ἢ τῆς Χαλκιδικῆς Ἀμφαξίτις, ἧτοι παρὰ τὸν Ἀξιὸν οἰκοῦντες, διατηρηθέντος καὶ τοῦ ἀρχαίου ὀνόματος τῆς πρώτης αὐτῶν πατρίδος. Μήπως ὁμοῦς πρέπει νὰ ἀναγνώσωμεν παρὰ τῷ Πτολεμαίῳ Ἀ μ φ α κ τ ἰ α ς; Τούτῳ μάλιστα καταπλησίον ἢ Ἀ κ τ ἦ, τ. ε. ἡ παραλία τοῦ Στρυμονικοῦ κόλπου πρὸς ἄρκτον τοῦ Ἰθουανός.

Μυγδονίας. Ἐκεῖτο δηλονότι ἐξ ἀνατολῶν τῆς τῶν Αἰνεατῶν χώ-
ρας, οὐχὶ δὲ παρὰ τὴν λίμνην Βόλβην, ὡς τινες ἐνόμισαν. Ἀμφι-
βάλλω ὅμως εἰσέτι εἰς ποῖον μέρος τῆς Χαλκιδικῆς (ἐκτενεστέρον
λαμβανομένης) νὰ τὸν κατατάξω, εἰς τὴν Κρουσίδα, ἢ εἰς ἄλλο τι
μέρος.

Δυτικὸν δὲ καὶ βόρειον ὄριον τῆς Μυγδονίας ἦτο ὁ κάτω Ἀξιὸς
(ἢ Βαρδάριος)· μέχρι τίνος ὅμως ἀγνοῶ· διότι παρ' Ἡροδ. Ζ, 123.
ἀναγινώσκωμεν μόνον· « Ἀπὸ δὲ Αἰνεΐης, εἰς τὴν ἐτελεύτων κατα-
αλέγων τὰς πόλεις, ἀπὸ ταύτης ἤδη εἰς αὐτόν τε τὸν Θερμαΐ-
α ὄν· κὸ λ π ο ν ἐγίνετο τῷ ναυτικῷ στρατῷ ὁ πλόος, καὶ γῆν
α τὴν Μυγδονίην. Πλέων δὲ ἀπῆκετο ἐς τὴν προειρημένην
α Θέρμη, καὶ Σίνδον τε πόλιν καὶ Χαλέστρην, ἐπὶ τὸν Ἀξιὸν πο-
α ταμὸν, ὃς οὐρίζει χώρην τὴν Μυγδονίην τε καὶ
α Βοτταΐδα, τῆς ἔχουσι τὸ παρὰ θάλασσαν στεῖνόν χωρίον πό-
α λ ις Ἴγναι τε καὶ Πέλλα». Καὶ περὶ μὲν τῶν πόλεων τῆς Ἀμφρα-
ξίτιδος θέλω διαλάβει μικρὸν κατωτέρω· ἐνταῦθα δὲ ἐρευνητέον
περὶ τῶν ὄριων αὐτῆς, τ. ε. περὶ τῶν πρὸς βορρᾶν ὄριων τῆς δυ-
τικῆς Μυγδονίας. Χειραγωγεῖ δὲ πάλιν ἡμᾶς καὶ πρὸς τοῦτο ὁ τῆς
ἱστορίας πατὴρ λέγων (Ζ, 124.) « . . . ἐπὶ ποταμὸν Ἐχεΐδωρον,
ὃς ἐκ Κρηστωνικῆς ἀρξάμενος, ῥέει διὰ Μυγδονίης χώρας, καὶ ἐ-
ξιεῖ παρὰ τὸ ἔλος τὸ ἐπ' Ἀξιῷ ποταμῷ». Ἐκ τῶν λόγων δὲ τού-
των τοῦ τῶν ἱστορικῶν κορυφαίου μανθάνομεν πόσον ἡ δυτικὴ Μυ-
γδονία ἐξετείνεται πρὸς βορρᾶν ἀνεμὸν· διότι ὁ Ἐχεΐδωρος, ὁ ὁ-
ποιός, ὡς θέλω ἀποδείξει ὀλίγον κατωτέρω, εἶναι ὁ αὐτός καὶ
ὁ Γαλλικός, εἶναι μικρὸς ποταμὸς, ῥέων ἐπὶ δέκα ἢ δώδεκα
ὠρῶν ἕκτασιν· καὶ ὅμως αἱ μὲν πηγαὶ αὐτοῦ ἀνήκουσιν εἰς τὴν Κρη-
στωνίδα, αἱ δὲ ἐκβολαὶ εἰς τὴν δυτικὴν Μυγδονίαν, ὥστε τὸ μέ-
ρος τοῦτο τῆς Μυγδονίας κατεῖχε μικρὰν μόνον ἕκτασιν μεταξὺ
τῆς Κρηστωνίας καὶ τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου· ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ὅμως
τοῦ πελοποννησιακοῦ μόνον πολέμου· διότι μετέπειτα νομίζω, ὅτι
ἐξετάθη πολὺ κατὰ τὰ μέρη ταῦτα πρὸς ἄρκτον, καὶ τοσοῦτον μά-
λιστα, ὥστε περιέλαβε τὴν Κρηστωνίαν, ἴσως δὲ καὶ τὴν Βισαλίαν.
Ἵποστηρίζεται δὲ βεβαίως ἡ γνώμη μου αὕτη οὐχὶ ὀλίγον ἐκ τού-
του, ὅτι ὁ Πτολεμαῖος (Γεωγρ. Γ, 13.) ἀπαριθμῶν τὰ μέρη τῆς
Μακεδονίας καθ' ἕκαστα ἀποσιωπᾷ τὴν Κρηστωνικὴν. Τὸ αὐτὸ δὲ συ-
νάγομεν καὶ παρὰ τοῦ Καντακουζηνοῦ, συγγραφέως, τὸν ὁποῖον ὀλί-
γοι συμβουλευόνται, καὶ τοι εἰς αὐτὸν ὀφείλομεν οὐχὶ ὀλίγα ἐκ τῆς
ἀρχαίας γεωγραφίας τῆς Μακεδονίας τε καὶ τῆς Θράκης· λέγει
δηλαδὴ οὗτος (Ἱστορ. Δ', 21. ἐκδ. Βόννης Τόμ. Γ'. σ. 156. ἔτ. 1350)
« Γυναικόκαστρον τε καὶ Μυγδονίαν μετὰ τῶν κατωκισμένων πό-

λεων . . ἀπένεμε Ῥωμαίοις», ἐνθα πασιφανῶς εἰς τὴν Μυγδο-
νίαν ἀποδίδεται τὸ Γυναικόκαστρον (τουρκιστὶ Αὐράτ-Χισσάρ),
κεῖμενον παρὰ τὸν ἄνω Ἐχεΐδωρον, ὡς θέλω ἀποδείξει κατωτέρω.

Καὶ τοιαῦτα μὲν περὶ τῆς δυτικῆς Μυγδονίας· ἤδη δὲ μεταβαίνο
εἰς ἐκείνην, τὴν ὁποῖαν ἤθελον ὀνομάσει με σην, τὴν εὐφορωτάτην
δηλ. χώραν, τὴν κειμένην περὶ τὴν Πρασιάδα (Λαγγοζᾶ) καὶ Βόλ-
βην λίμνην. Ταύτης δὲ μάλιστα πόλεις εἶναι αἱ τὰς ὁποίας ὁ Πτο-
λεμαῖος (Γεωγρ. Γ'. 13. σ. 162. ἐκδ. Βεχ.) ἀπαριθμεῖ λέγων·
« Μυγδονίδος (ἀνάγν. Μυγδονία ς) Ἀντιγόχεια, Καλίνδοια, Βαΐ-
α ρος, Φύσκαι, Τέρπυλλος, Καραβία, Ξυλόπολις, Ἀσσορος, Ἀ-
πολλωνία Μυγδονίας, Λητή». Ἐκ τούτων ἡ Ἀντιγόχεια εἶναι κατὰ
τὸν Μάννερτον (Γεωγρ. Ζ', 468.) ἡ αὐτὴ καὶ ἡ τοῦ Λιβίου (44, 10.)
λέγοντος . . . omissaque Thessalonicae oppugnatione, Ae-
niam inde petunt . . . Pervastatis finibus eorum, legentes
oram, Antigoneam perveniunt . . . Ab Antigonea classis pro-
fecta ad agrum Pallenensem(*)· Τὸ δὲ ἀληθές ἡ Ἀντιγόχεια αὕτη
τοῦ Λιβίου, ἢ εἰς τὸν Θερμαϊκὸν παρακειμένη κόλπον, διαφέρει ἐν-
τελῶς τῆς ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου μνημονευομένης ἐν Μυγδονίᾳ Ἀν-
τιγονείας· διότι τῆς μὲν Μυγδονίας τὰ ὄρια ποτὲ δὲν παρεξέταθη-
σαν πέραν τῆς Θεσσαλονικείας χώρας πρὸς μεσημβρίαν, ἢ δὲ τοῦ
Λιβίου διήγησις ἀφορᾷ μόνον τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου τὰ μεταξὺ τῆς
Θεσσαλονικῆς καὶ τῆς Παλλήνης παράλια, οὐχὶ δὲ τὰ μεσόγεια·
εἶτι δὲ εἶχε καὶ ἄλλην προσέτι Ἀντιγονείαν ἢ Παραζία, ὡς βλέ-
πομεν παρὰ Πτολεμαίῳ (Γεωγρ. Γ' 13. σ. 162) « Παραζίας . .
Ἀντιγόνῃ (οὐτῷ) Ψαφαρᾷ (οὐτῷ)». Ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν τοῦ Πτο-
λεμαίου ἢ πόλις Φύσκαι ἀπαντᾷται παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ εἰς ἐ-
νικὸν ἀριθμὸν (Ξυγγρ. Β'. 99.) « Ἀνέστησαν δὲ » (Ἀλέξανδρος
Μακεδῶν, ὁ τοῦ Περδίκκου πατὴρ, καὶ οἱ πρόγονοι αὐτοῦ) « καὶ
ἐκ τῆς νῦν Ἐορδίας καλουμένης Ἐόρδους· ὧν οἱ μὲν πολλοὶ διε-
α φθάρησαν, βραχὺ δὲ τι αὐτῶν περὶ Φύσκαν κατοικηται κ. τ. λ. »
Στέφανος δὲ ὁ Βυζάντιος Φύσκα ο ν ἔχει ἐν λ. Φύσκος· « ἔστι
α καὶ ἄλλη Μακεδονίας, ἧς μέμνηται Θεαγένης ἐν Μακεδονικοῖς ».
Τοὺς δὲ ἀνωτέρω μνημονευθέντας Ἐόρδους ἀφορῶσιν ὅσα λέγει
Στέφανος ὁ Βυζάντιος ἐν λ. Ἐορδαῖαι· « δύο χῶραι Μυγδονί-
α ς· εἰσὶ καὶ ἄλλαι δύο, ἡ μὲν Ἰθέριας (:), ἡ δὲ Θράκης, » ἐνθα

(*) Ἦτοι ἀφέντες τὴν τῆς Θεσσαλονικῆς πολιορκίαν, ἐπιπλέοντι ἐκεῖθεν (ὁ τῶν
Ῥωμαίων στόλος) κατὰ τῆς Αἰνείας . . . Πορθήσαντες δὲ τούτων τὴν χώραν, παρα-
πλέοντες τὴν ἀκτὴν, ἀφικνοῦνται εἰς τὴν Ἀντιγονείαν. . . Ἀπὸ δὲ τῆς Ἀντιγονείας
ἐκπλεύσαντες, εἰς τὴν χώραν τῆς Παλλήνης·

δὲν μοι φαίνεται ὀρθάν τὸ *Μυγδονίας*: διότι ὁ Θουκυδίδης ἐν τῷ ἀνωτέρῳ μνημονευθέντι χωρίῳ λέγει, ὅτι μία μόνον μερίς τῶν ὑπὸ τῶν Μακεδόνων διωχθέντων Ἑσθίων ἔμεινεν εἰς τὴν *Μυγδονίαν*, τ. ε. εἰς τὴν Φύσχαν πόλιν. ἔθεν ἀνάγν. *Μακεδονίας*. Τοῦτου δὲ θεθέντος, ὁ Στέφανος πρῶτον μὲν ὁμιλεῖ περὶ τῆς κυρίως Ἑσθίας, τ. ε. τῆς μεταξύ Ἡρακλείας Λύγκου ἢ Λυγκησιτίδος καὶ τῆς Ἐδέσσης, ἔπειτα δὲ περὶ τῆς Ἑσθίας ἢ τῶν Ἑσθίων τῆς *Μυγδονίας*, τῶν ἐκ τῆς πατρίδος ἐνταῦθα μετοικισθέντων· ἢ καὶ πρῶτην μὲν ἔννοεῖ τὴν Ἑσθίαν τοῦ Ἰλλυρικοῦ (μερίδος τῆς Μακεδονίας κατὰ τὴν διαίρεσιν τῶν Ῥωμαίων), παρβλ. Πτολεμ. Γεωγρ. Γ', 13. σ. 161. « Ἑσθιδίων (οὕτω) Σκάμπεις », δευτέραν δὲ τὴν κυρίως Ἑσθίαν. Τὴν δὲ Ἑσθίαν τῆς Θράκης δοξάζω, ὅτι πρέπει νὰ ζητῶμεν περὶ τὴν Πέρινθον, παραβάλλ. Γζέτζη Χιλ. Γ', 100, τ. 111. ἔκδ. Κεισλίγγου, λέγοντα·

Τὴν Θρακικὴν τὴν Πέρινθον, τὴν πρῶν Μυγδονίαν.

Ἐνθα ὁ ἥρωϊς Μύγδων σημαίνει, νομίζω, τοὺς ἐκ Μυγδονίας ἀποίκους Ἑσθίων, τοὺς ὁποίους φαίνεται ὅτι ἔλαβεν ἡ Πέρινθος, κατ' ἐπιταγὴν βασιλέως τινὸς τῶν Μακεδόνων, ἀγνώστου εἰς ἡμᾶς· μολοντί ἄλλοι φρονοῦσιν ὅτι ὁ Τζέτζης παρεξήγησε τὸν Ἀπολλόδωρον Β', 5, 9. Δοξάζω δὲ οὕτω, διότι ἡ αὐτὴ χώρα, ἡ μεταξὺ δηλ. τῆς Προποντιδος καὶ τοῦ κατωτέρου Ἑβρου (Μαρίσσης), μᾶς καταδεικνύει καὶ ἄλλο ὄνομα τῆς ἀρχαίας καὶ μάλιστα τῆς αὐτῆς ἀνωτέρας Μακεδονίας, τὸ τοῦ Ἐρίγωνος δηλ. ποταμοῦ, κατὰ τὸν Βυζαντινὸν ἐπιτομέα τοῦ Στράβωνος βιβλ. Ζ. περὶ τὸ τέλος §. 23. λέγοντα· « ὅτι ὁ νῦν ποταμὸς Ῥιγινία ἐν Θράκη καλούμενος Ἐρίγων ἦν καλούμενος ». Ἀλλαχοῦ ὁμοίως θέλω πραγματευθῆν ἐπιμελέστερον περὶ τῶν εἰς Θράκην ἐκ Μακεδονίας ἀποικισάντων.

Ἐπανέρχομαι εἰς τὸ χωρίον τοῦ Πτολεμαίου περὶ τῶν πόλεων τῆς Μυγδονίας, τῶν ὁποίων τὴν θέσιν πλὴν ὀλίγων κἀνεὶς δὲν ἠδυνήθη νὰ ὀρίσῃ ἀκριβέστερον. Τοῦτων λοιπὸν τὴν μὲν *Ξυλοπολιν* ἀναφέρει καὶ ὁ Πλίνιος (Φυσ. Ἱστ. Δ', 8, ἢ 15) λέγων· *Coloniae Bullidensis et Diensis, Xylopolitae etc.* Τὴν δὲ τελευταίαν *Λητιν* ἐξήγησα ἀνωτέρω ἐν τῷ Περὶ ἐπισκοπῆς τῆς Θεσσαλονικῆς κεφαλαίῳ. Λέγω δὲ ἤδη περὶ τῆς προτελευταίας καὶ γνωστοτάτης, τῆς Ἀπολλωνίας δηλονότι, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Πτολεμαῖος, ἢ τις αὐτοῦ ἀντιγραφεὺς, προσέθηκε τὸ ὄνομα τῆς Μυγδονίας πρὸς διάκρισιν, διότι πλὴν αὐτῆς ἡ ἀρχαία Μακεδονία περιεῖχε πρὸ τῆς τῶν Ῥωμαίων κυριαρχίας καὶ ἄλλας, τὴν μὲν παρὰ τὸν Ἄθω, περὶ τῆς ὁποίας διέλαθον ἐν τῷ προμνημονευθέντι κεφαλαίῳ, τὴν δὲ

παρὰ τὸν Στρυμόνα πρὸς ἀνατολὰς, περὶ τῆς ὁποίας κατωτέρω θέλω διαλάβει.

Ἡ τῆς Μυγδονίας λοιπὸν Ἀπολλωνία, μόνη αὐτὴ ἐκ τῶν λοιπῶν πόλεων, ἀναφέρεται συχνάκις ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ὅθεν μοι φαίνεται ὅτι ὑπῆρξε μητρόπολις σχεδὸν ταύτης τῆς ἐπαρχίας μέχρι τοῦ Ἰουστινιανοῦ.

Ἀναφέρει δὲ ἤδη αὐτὴν ὁ Σκύλαξ (κεφ. 67. σ. 203. ἔκδ. Κλαουσίνου) λέγων· « Ἀρεθοῦσα Ἑλληνίς, Βολβὴ λίμνη, Ἀπολλωνία « Ἑλληνίς . . . εἰσι δὲ καὶ ἄλλαι Μακεδονίας ἐν μεσογαίῳ πολλαί. » Ἐκεῖτο λοιπὸν πλησίον τῆς Βολβῆς. Ἀλλὰ καὶ ὁ Πλίνιος (Φυσ. Ἱστ. Δ' 10 ἢ 17 λέγων, *Regio Mygdoniae subjacens, in qua recedentes a mari Apollonia, Arethusa.**) Περὶ δὲ τῆς ἱστορίας τῆς Ἀπολλωνίας ὁ Μάννερτος (Γεωγρ. Ζ', 470) λέγει· « Ἡ ἐποχὴ τῆς κτίσεως τῆς Ἀπολλωνίας εἶναι ἢ ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου· δὲν γνωρίζομεν ὅμως τίποτε περὶ αὐτῆς εἰ μὴ ὅτι « ὅλοι οἱ μεταγενέστεροι γεωγράφοι καὶ αὐτὸς εἶ οὗ Ἱεροκλῆς τὴν « ὀνομάζουσι πόλιν ». Διὰ τούτων ὁ Μάννερτος ἐάν μὲν ἔννοῃ τὸν μέγαν Ἀλεξάνδρον, σφάλλει, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ Θουκυδίδου Α', 58. ἐάν δὲ τὸν ἀρχαιότερον τὸν τοῦ Ἀμύντα, τὸν πατέρα τοῦ Περδίκκου, διὰ τί δὲν μᾶς παρέπεμψεν εἰς τὸ χωρίον τοῦ Θουκυδίδου; Ἴδου δὲ τὸ χωρίον τοῦτο· « Καὶ Περδίκκας πείθει *Χαλιεδέας*, « τὰς ἐπὶ θαλάσσης πόλεις ἐκλιπόντας καὶ καταβαλόντας, ἀνοικί- « σασθαι ἐς Ὀλυμπον, μίαν τε πόλιν ἰσχυρὰν ποιήσασθαι. *Τοῖς τε « ἐκλιποῦσι τούτοις τῆς ἑαυτοῦ γῆς τῆς τε Μυγδονίας περὶ τὴν « Βολβὴν λίμνην ἔδωκε νέμεσθαι*, ἕως ἀνὸς πρὸς Ἀθηναίους πόλι- « μος ἦ ». Ταῦτα δὲ ἐγένοντο τὴν πρ' Ὀλυμπ. ἐτ. 6 (π. Χ. 433).
(ἔπεται συνέχεια).

(*) Ἦτοι « χώρα ὑποκειμένη τῇ Μυγδονίᾳ (τ. ε. τοῖς ὄρεσι τῆς Κρητικῆς, Βι- σαλτίας καὶ Χαλκιδικῆς), ἐν ἣ ἀπὸ θαλάσσης Ἀπολλωνία, Ἀρεθοῦσα. »

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΛΕΣΒΟΥ ΤΑΝΥΝ ΜΥΤΙΑΛΗΝΗΣ (α)

κατὰ τὸν λατινιστὴ περὶ αὐτῆς συγγράμματα Γερμανὸν

Σ. Α. Πλένιον. (β)

Παρά τοὺς τερπνοὺς αἰγιαλοὺς τῆς ἰδίως Ἀσίας, τῆς γῆς ταύτης τῶν ὀπτασιῶν καὶ τῆς φλογερᾶς φαντασίας, τοῦ λίχνου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τῆς ποιήσεως καὶ πάντων τῶν θρησκευμάτων, τὰ ὅποια πρεσθεύει ἡ οἰκουμένη τῆς γῆς ταύτης τῶν ἀρωμάτων καὶ τῶν παραδείσων, ἐνθα φωτεινότερος, οὕτως εἰπεῖν, ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, διὰ τὸ ὅποιον καὶ κατ' ἐξοχὴν ἐκλήθη Ἀνατολή· παρὰ τοὺς αἰγιαλοὺς, λέγω, τῆς ἀρχηγόπου ταύτης θυγατρὸς τῆς φύσεως, ὡς ὄρνιθος νεοσσοὶ παρὰ τὰς ζωογόνους πτέρυγας τῆς μητρὸς, ἢ ὡς μεσάζουσαι μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας γέφυραι, ὅτε μὲν ὑπὸ ταύτης κραταιῶς κατεχόμεναι, ὅτε δὲ ὑπ' ἐκείνης ζηλοτύπως κατακρατούμεναι, ἐνίοτε δὲ καὶ αὐτονόμως διοικηθεῖσαι, πέντε (γ) κυρίως διεκρίνοντο νῆσοι, αἱ ὅποια καὶ Μακάρων νῆσοι ἐπωνομάσθησαν. Ἐκ τούτων δὲ πάλιν μία πρὸ πασῶν διεκρίθη καὶ διακρίνεται, περιφημος διὰ τὴν εὐφορίαν τῆς χώρας, τὸ τερπνὸν καὶ εὐκραεὲς τοῦ κλίματος, τὸ τῶν γυναικῶν κάλλος καὶ τὸ φιλόμουσον τῶν κατοίκων. Περὶ ἐκείνης λοιπὸν ἐξ αὐτῶν, ἐν ἣ ἐξόχως ἐλατρεύετο ὁ φωτοβόλος καὶ μουσηγέτης Ἀπόλλων, καὶ ἡ σῶφρων, νηφάλιος καὶ θηρευτική Ἀρτεμις· περὶ ἐκείνης, τῆς ὁποίας τὰ δαφνηφόρα καὶ μурсиоστεφεῖ ἄλση ἀντήχουν ἐκ τῶν θελξικαρδίων ῥόδων τῶν ἐνθουσιῶντων αὐτῆς λυρικῶν, καὶ ἐκ τῶν ζωηρῶν καὶ ἐναρμονιῶν πλήκτρων τῶν περιλαλήτων αὐτῆς μουσικῶν· περὶ ἐκείνης, τῆς ὁποίας τὰς πανηγύρεις καθω-

(α) Ἐπὶ Εὐσταθίου ἤδη (περὶ τὸ 1180 μ. Χ.) φαίνεται ἐπικρατήσαν τὸ ὄνομα Μυτιλήνη ἀπὸ τοῦ Λέσβος· διότι ὁ κριτικὸς οὗτος λέγει ἐν σελ. 741. ἐκδ. Ρώμης τῶν εἰς τὴν Ἰλ. παρεχόμενων αὐτοῦ «Λέσβος ἢ νῦν Μυτιλήνη». Παρὸν. εἰς Ὀδυσσ. Γ'. 169.

(β) Ἰδὸν ἡ ἐπιγραφή τῆς βίβλου. Lesbiacorum liber. Composuit Severus Lucianus Plehn Phil. Dr. AA. LL. Mag. Berolini. MDCCCXXVI. Περιέχει δὲ σελίδας 218 εἰς 8ον.

(γ) Λέσβος, Χίος, Σάμος, Κῶς, Ρόδος.

ραίξε σπανία καλλονὴ ἀβρῶν νεανίδων, αἵτινες κατὰ τὸν Ὀμηρον κάλλει ἐνίκων φύλα γυναικῶν, ὥστε καὶ ἀγῶνες κάλλους ἐν αὐτῇ τὰ Καλλιστεῖα συνεκροτοῦντο, τῶν δὲ γυναικῶν αὐτῆς ἡ φθαρτὴ καλλονὴ καὶ διὰ τοῦ ἀθανάτου κάλλους τῶν ἀμαράντων τῆς ποιήσεως στεφάνων καθωραΐζετο· περὶ ἐκείνης τελευταῖον, τῆς ὁποίας εὐκλεῆς γόνος καὶ μεταξὺ τῶν ἑπτὰ τῆς Ἑλλάδος διαπρέπει σοφῶν, οἱ δὲ κάτοικοι τοσοῦτον ἐξεῖχον κατὰ τὸ φιλόμουσον, ὥστε κατὰ τὸν Αἰλιανὸν καὶ βαρυτάτην ἠγοῦντο κόλασιν τὸ ἐν ἀμαθία καὶ ἀμουσία καταβιώναι (δ)· περὶ τῆς κλεινῆς, λέγω, Λέσβου, συνέγραψε μὲν πολλὰ καὶ καλὰ πλὴν πολλῶν ἄλλων καὶ ὁ φιλόπονος Γερμανὸς Σευῆρος Λουκιανὸς Πλένιος, μέλλομεν δὲ καὶ ἡμεῖς ἤδη νὰ γνωστοποιήσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν τὰ ἀναγκαιότατα, λαμβάνοντες αὐτὰ ἐξαίρετως ἐκ τοῦ φιλοπονήματος τοῦ Κ. Πλένιου, ἐλπίζοντες ὅτι θέλουσιν εἶσθαι ὠφέλιμα καὶ ὡς αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἀξιόλογα, καὶ ὡς προτρεπτικά καὶ τῶν νῦν Λεσβίων, ὥστε νὰ ἐμμένωσιν ἐν τῇ εἰς ἣν ἤδη εἰσῆλθον ὁδὸν τῆς προόδου, πᾶσαν ἄλλην μουσοστυγῆ ἀποσκορακίζοντες ἐννοίαν, οὕτω δὲ πολιτικῶς ἔχοντες, ὥστε τὰς τε ἐταιρίας συνάγειν, οὐχ ὑπὲρ τῶν ἰδία συμφερόντων, ἀλλ' ἐπὶ τῇ τοῦ πλήθους ὠφελείᾳ, καὶ τὰς στάσεις δὲ ποιεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους οὐχ ὀπότεροι τοὺς ἑτέρους ἀπολέσαντες τῶν λοιπῶν ἀρξουσιν, ἀλλ' ὀπότεροι ὀφθήσονται τὴν πόλιν ἀγαθόν τι ποιήσαντες (ε).

Α'. Γεωγραφικὴ περιγραφή τῆς Λέσβου.

Ἀνατίθει δ' ὁ ἐκδότης τὸ κεφάλαιον τοῦτο τῷ ἀπὸ Σεβρῶν πρώην Μυτιλήνης Πορφυρίῳ, Λεσβίῳ ἐκ Μανδαμάδου.

Ἀπέναντι τῆς Κάνης, ἀκρωτηρίου τῆς Μυσίας προσκτεινομένη πρὸς μεσημβρίαν ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει, παράκειται τὸ νο-

(δ) Αἰλιαν. Ποικ. Ἱστορ. ζ', 15. ἡ σελ. 70 τῶν εἰς τὸν Ὀμηρον Προλεγόμενων τοῦ Κοραῖ ἐκδ. Δ. Ἀργυριάδου. Ἀθῆναι 1842.

(ε) Ἰσοκρ. Πανηγυρ. κβ'.

τιώτατον ἄκρον τῆς Λέσθου, ἀντιπαρεκτεινομένης κατὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς Μυσιάς μέχρι καὶ πέραν τοῦ Λεκτοῦ ἀκρωτηρίου. Ἀπαντικρὺ δὲ τῆς ἐπὶ τῆς νήσου ἄκρας Ἀργέννου, τεινούσης ὑπὲρ τὰ ἄλλα μέρη τῆς νήσου πρὸς βορρῆαν ἄνεμον, ἔκειτο ἐπὶ τῆς μεγάλῃς ἠπείρου ἢ Ἄσσοσ, πόλις ἀπέχουσα σταδίων ἐξήκοντα ἀπὸ τῆς Λέσθου. Πρὸς δὲ τὰς ἀνατολικὰς τῆς νήσου ἀκτὰς ἀντέβλεπον αἱ ἐπὶ τῆς ἠπείρου Ἀδραμύτιον, Ἀταρνεὺς, Πιτάνη καὶ τινες ἄλλαι τῶν Αἰολίδων πόλεων (1). Καὶ αὕτη μὲν ἢ τῆς νήσου θέσις πρὸς τὴν πλησίον ἠπειρον. Ἐὰν ὁμοῦς ἤδη ἐπὶ τὴν ἐγγὺς ἀποβλέψῃς θάλασσαν, περιβρέχεται ἡ Λέσθος πρὸς μεσημβρίαν μὲν καὶ πρὸς δυσμὰς, μέρος δὲ καὶ πρὸς ἄρκτον ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους· τὴν δὲ ἀνατολικὴν καὶ ἐν μέρει τὴν βορρῆον τῆς νήσου ἀκτὴν ἐκεῖνο τοῦ Αἰγαίου πελάγους προσβρέχει τὸ μέρος, τὸ ὑπὸ τιῶν μὲν Ἀδραμυτινῶν, ὑπὸ τιῶν δὲ Ἰδαίῳ κόλπος ἐπικληθέν. Διότι κυρίως μὲν Ἀδραμυτινῶν κόλπος ἐπωνομάζετο μόνον ὁ περικλειόμενος ἔνθεν μὲν ὑπὸ τῆς ἄκρας Γαργάρων, ἔνθεν δὲ ὑπὸ τῆς Πυρρᾶς ἄκρας· μετέπειτα δὲ ἐπεκλήθη οὕτω καὶ ἅπαν τοῦ Αἰγαίου πελάγους τὸ μέρος, ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Κάνης μέχρι Λεκτοῦ (2).

(1) Οὕτως ὁ Στράβων ΙΓ', σ. 251. ἐφ. ἐκδ. Τσχοουκίου, « Ἀπὸ Λεκτοῦ δὲ μέχρι Καίκοιο ποταμοῦ καὶ τῶν Κανῶν τῶν λεγομένων ἐστὶ τὰ περὶ Ἄσσοσ καὶ Ἀδραμύτιον καὶ Ἀταρνεὰ καὶ Πιτάνη καὶ τὸν Ἐλαίτικὸν κόλπον, οἷς πᾶσιν ἀντιπαρῆκει ἢ τῶν Λεσθίων νῆσοσ » κ.τ.λ. Ἀλλὰ τὸ καὶ τὸν Ἐλαίτικὸν κόλπον ἢ μαρτυρημένως ἔγραψεν ὁ Στράβων, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς ἐπομένης σημειώσεως.

(2) Στράβων ΙΓ', σ. 374. Τσχ. « Κεῖται δὲ τὰ Γάργαρα ἐπ' ἄκρας ποιοῦσης τὸν ἰδίῳ Ἀδραμυτινῶν καλούμενον κόλπον. Λέγεται γὰρ καὶ πᾶσα ἢ ἀπὸ Λεκτοῦ μέχρι Κανῶν παραλία τῶ αὐτῶ τούτῳ ὀνόματι, ἐν ᾧ καὶ ὁ Ἐλαίτικὸς περιλαμβάνεται· ἰδίῳ μὲν τοι φαί τοῦτον Ἀδραμυτινῶν τὸν κλειόμενον ὑπὸ ταύτης τε τῆς ἄκρας, ἐφ' ἣ τὰ Γάργαρα, καὶ τῆς Πυρρᾶς ἄκρας προσαγορευομένης. » Θέλω ἤδη ὁμιλεῖν περὶ τοῦ λάθους τοῦ Στράβωνος, τὸ ὅποιον ἀνωτέρω ἀνέφερα, περὶ τοῦ Ἐλαίτικου κόλπου, τὸν ὅποιον εἶναι καταφανὲς ὅτι δὲν ἐφαττάθη ὀρθῶς ὁ γεωγράφος· διότι, ἂν πιστεύσωμεν τὸν Στράβωνα, τὸ ἀκρωτήριο Κάνη ἔκειτο εἰς τὸ ἔτερον μέρος τοῦ κόλπου τούτου ἢ τοῦ νότιου. Ὅτι δὲ οὕτως ἐφρονεῖ ὁ γεωγράφος, συνάγεται μὲν καὶ ἐξ ἄλλων, μάλιστα δὲ ἐκ τούτου, εἰς λέγει τὸν Ἐλαίτικὸν κόλπον μέρος τοῦ Ἀδραμυτινῶν, τοῦτον δὲ παρίσταναι ἀποπερατούμενον ἔνθεν μὲν διὰ τοῦ Λεκτοῦ, ἔνθεν δὲ διὰ τῆς Κάνης. Πρὸς τὸ χωρίον δὲ τοῦτο τοῦ Στράβωνος, τὸ ὅποιον πρὸ ὀλίγου ἀνέφερα, παρὰ βάλαι καὶ ἔτερον χωρίον τοῦ αὐτοῦ σελ. 416. ἔνθα ἀναγινώσκωμεν, « Εἴτ' ἐν ἐκτῶν σταδίοις ἡ Κάνη, τὸ ἀναῖρον ἀκρωτήριον τῶ Λεκτῶ, καὶ ποιοῦν τὸν Ἀδραμυτινῶν κόλπον· οὗ μέρος καὶ ὁ Ἐλαίτικὸς ἐστὶ. » Ἀλλ' ὁλόκληρος αὕτη ἡ γνώμη τοῦ Στράβωνος εἶναι ἡμαρτημένη. Διότι οὕτε ὁ Ἐλαίτικὸς κόλπος ἦτο μέρος τοῦ Ἀδραμυτινῶν, οὕτε τὸ ἀκρωτήριο Κάνη ἔκειτο ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς, ἀλλὰ τὸναντίον ἐπὶ τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ Ἐλαίτικου

Ὅσον δὲ ἀπὸ τοῦ μεγέθους ὁ μὲν Σκύλαξ ἀπονέμει εἰς αὐτὴν τὴν ἐβδόμην τάξιν μεταξὺ τῶν μεγίστων νήσων (3)· ὁ δὲ Ἀγαθήμερος, συμπεριλαβὼν ἀπάσας τὰς νήσους εἰς τρεῖς μόνας τάξεις, κατατάσσει τὴν Λέσθον εἰς τὴν δευτέραν τῶν τῆς τρίτης τάξεως θέσιν (4). Ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς ἀποδίδει εἰς τὴν Λέσθον, ὡς καὶ ὁ Στράβων, περιφέρειαν χιλίων ἑκατὸν σταδίων (5). Ὁ δὲ Εὐστάθιος πάλιν, καὶ τοι συνήθως ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἀκολουθῶν ἀκριβῶς τὰ ἔγνη τοῦ Στράβωνος, ἐνταῦθα ὁμοῦς παρεκκλίνων, ἀπέδωκεν εἰς αὐτὴν χιλίων μόνον σταδίων περιφέρειαν (6). Ὁ Ἰσίδωρος ὁμοῦς κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλίνιου κατεμέτρησε δι' ἑκατὸν ἐξήκοντα ὀκτὼ ὀκτασταδίων τὸν κύκλον, ἐν ᾧ περιέχεται ἡ νῆσος, καὶ τὸν ὅποιον οἱ ἀρχαῖοι εἰς ἑκατὸν ἐννεήκοντα πέντε ὀκτασταδία ἀνεβίβασαν (7). Ἡμᾶς δὲ βοηθεῖ τὰ μάλιστα εἰς τὸ δρῖσαι τὴν περιφέρειαν καὶ τὸ ἐμβαδὸν αὐτῆς ὁ γεωγραφικὸς πίναξ τοῦ σοφοῦ Σιρασέλλου Γουφφίερου, ἔθθα εὐρίσκεται ἡ νῆσος ἀκριβῶς διαγεγραμμένη. Κατὰ τὴν περιγραφὴν λοιπὸν ταύτην ἢ περιφέρειαν τῆς Λέσθου « χωρὶς τοῦ κατακολπίσαι » εἶναι σταδίων ἐνεακοσίων ἐξήκοντα· τὸ δὲ ὑπὸ τῆς νήσου κατεχόμενον ἐμβαδὸν εἶναι εἴκοσιν ἐξ τετραγωνικῶν ὀκτασταδίων.

Περὶ δὲ τοῦ ὀνόματος τῆς νήσου πλείστοι τῶν ἀρχαίων συγ-

κόλπου. Ἀντιπεδὲ ἀριστα, ὡς νομίζω, εἰς τὸν Στράβωνα ὁ Μάνερτος, φέρων καὶ ἄλλων συγγραφῶν μαρτυρίας. Γεωγρ. ἀρχ. τόμ. ζ'. Μερ. Γ. σ. 399. ἐφ. παρὰ σελ. 442.

(3) Περίπλ. 56. Οὐδωσων. σ. 131. Γρονόβ. Πρβλ. Ἀλέξιον κωμικὸν παρὰ Κωνσταντ. Πορφυρογέν. θεμάτ. Β, 10. Ἀριστοτέλ. περὶ κόσμου Γ', 5. Οἱ τοῦ Ἀλεξίου δὲ στίχοι εἶναι οἱ ἐξῆς·

Τῶν ἐπιτὰ νήσων, ἃς δέδειχεν ἡ φύσις
Θνητοῖς μεγίστας, Σικελία μὲν, ὡς λόγος,
Ἐστὶ μεγάλη, καὶ δευτέρα Σαρδῶ τρίτη
Κύρος· τετάρτη δὲ, ἡ Διδὸς Κρήτη τροφός.
Εὐβοία πέμπτη στεινοφυής· ἕκτη Κύπρος.
Λέσθος δὲ τάξιν ἐβδόμην λαχοῦσ' ἔχει.

(4) Β'. σ. 17. Οὐδωσων. σ. 195. Γρονόβ. παρὰ σελ. Τίμαιον παρὰ Στράβ. ΙΔ', σ. 654 Δίων. Κάσ. σ. 606. Τσχ.

(5) Β', 8. σ. 46. Οὐδωσων. σ. 232. Γρονόβ. Στράβ. ΙΓ'. σ. 616. Κάσ. σ. 424. Τσχ.

(6) Εἰς Δίων. Περιηγ. 536.

(7) Πλίν. Φυσ. Ἰστ. Ε', 31.

γραφῶν βεβαιῶσιν ἡμᾶς, ὅτι καὶ ἡ *Λέσθος*, καθὼς καὶ ἡ *Χίος* καὶ ἡ *Σάμος* καὶ ἄλλαι πόλεις τε καὶ νῆσοι, δὲν ἐκλήθη ἀπὸ ἐνὸς μόνου ὀνόματος. Πολλὰ δὲ ἐξ αὐτῶν ἀναφέρονται ὑπὸ τε τοῦ Πλινίου (Φυσ. Ἱστ. Ε'. 39.) *Himerte et Lasia, Pelasgia, Aegira, Aethiopia, Macaria* appellata fuit. ἤτοι « Ἴμερτὴ καὶ Λασιά, Πελασγία, Αἰγείρα, Αἰθίοπη, Μακαρία ἐπεκλήθη » καὶ ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου (εἰς Ὅμηρ. Ἰλ. σ. 741.) « Ἐὐ ἰστέον ὅτι Ἴμερτὴ καὶ » Πελασγία ἢ αὐτὴ Λέσθος ἐκλήθη ποτέ· καὶ ὅτι ὥσπερ Λέσθος, » οὕτω καὶ Ἴσσα ἢ αὐτὴ νῆσος ἐκ μιᾶς τῶν περὶ αὐτὴν πόλεων. » Τὸ ἀρχαιότατον ὅμως ὄνομα τῆς νήσου λέγεται ὅτι ἦτο Ἴσσα. Διόδ. Ε', 81. « *Ξάνθος* (περὶ οὗ ἱστοροῦσιν ὅτι πρῶτος ἔφερεν εἰς τὴν νῆσον ἀποίκους) . . . « τὴν νῆσον ἀπὸ τῶν κατοικούντων » αὐτὴν Πελασγίαν ὠνόμασε, τὸ προτοῦ καλουμένην Ἴσσαν. » Οὕτως ὀνομαζομένη αὐτὴν ὁ Λυκόφρων Κασσάνδρ. 219.

Ὡς μὴ σε Κάδμος ὦφελ' ἐν περιρρύτῳ

Ἴσση φυτεῦσαι δυσμενῶν ποδηγέτην.

Μετὰ τῶν συγγραφῶν τούτων συγκαταλεκτός καὶ ὁ Στράβων Α. σ. 160. « Ἡ δὲ Ἄντισσα νῆσος ἦν πρότερον, ὡς Μύρσι- » λός φησι· τῆς γὰρ (8) Λέσθου καλουμένης πρότερον Ἴσσης καὶ τὴν » νῆσον Ἄντισσαν καλεῖσθαι συνέβη », καὶ ὁ Ἡσύχιος Τ. Β. σ. 76. « Ἴσσα ἢ Λέσθος τὸ πρότερον (9) ». Ἀπὸ τίνος δὲ ὠνομάσθη οὕτως, ἐγὼ τοῦλάχιστον ἀγνοῶ· διότι δὲν μοι φαίνεται πολλοῦ λόγου ἀξία οὔτε ἡ τοῦ Εὐσταθίου ἐξήγησις (10), οὔτε ἡ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ χωρίῳ τοῦ Λυκόφρονος ὑπὸ τοῦ Τζέτζου προτεινομένη (*).

(8) Τὸ κοινῶς ἐλλείπειν γὰρ προσέλαβον ἐκ διορθώσεως Κατωδῶνος.

(9) Στέφανος Βυζάντιος « Ἴσσα, λέγει, πόλις ἐν Λέσθῳ κληθεῖσα Ἴμερα, εἶτα Πελασγία καὶ Ἴσσα », ἡμαρτημένως εἰς μίαν πόλιν ἀποδιδοῦς τὰ ὅλης τῆς νήσου ὀνόματα, διὰ τὸ ὅποιον καὶ δικαίως ἐλέγχεται ὑπὸ τοῦ Βεσσαλιγγίου εἰς Διόδ. Ε', 81. ὅστις ὅμως προτείνει τὴν ἐφεξῆς διόρθωσιν « κληθεῖσα Ἴμερτὴ, εἶτα Πελασγία καὶ Ἴσση ».

(10) Ἐπαναλαμβάνει αὐτὴν εἰς τὰς παρεκβολὰς αὐτοῦ εἰς Διονύσιον τὸν Περιηγησίν. 536.

(*) Καὶ οὕτω μὲν ὁ σοφὸς Πλένιος· κατωτέρω ὅμως θέλομεν ἐκφράσει τὴν ἰδίαν ἡμῶν περὶ τοῦ ὀνόματος Ἴσσα γνώμην. Ἦδη δὲ ἀς προτάξωμεν ὀλίγα περὶ τῶν διαφόρων γραφῶν Μι τ υ λ ἦ ν η καὶ Μυ τ ι λ ἦ ν η, περὶ ὧν κατωτέρω θέλομεν διαλάβει ἐκτενέστερον. Πρέπει λοιπὸν νὰ σημειώσωμεν ἀπὸ τοῦδε ὅτι ἡ μὲν πρώτη εἶναι ἡ γραφὴ ἀπάντων σχεδὸν τῶν χειρογράφων· ἡ δὲ δευτέρα (Μυτιλήνη) κρίνεται προτιμητέα, ὡς αὕτη μόνον ἀπαντωμένη ἐπὶ πάντων τῶν νομισμάτων καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιγραφῶν. Ὡσαύτως δὲ γράφεται καὶ ἡ Μέθυρα καὶ διὰ τοῦ Μη καὶ Μα, ὡς ὀλομεν ἰδεῖν κατωτέρω.

Ὅτι ὅμως *Πελασγία* ἐπεκλήθη ἀπὸ τῶν κατοικησάντων ἐν αὐτῇ Πελασγῶν, πλὴν τοῦ Διοδώρου, τοῦ Εὐσταθίου καὶ τοῦ Πλινίου μᾶς βεβαιοὶ καὶ ὁ Στράβων, βιβλ. Ε', σ. 128 καὶ τὴν *Λέσθου Πελασγίαν εἰρήκασιν*. Πόθεν δὲ ἐπωνομάσθη Ἴμερτὴ εἶναι ταμάλιστα καταφανές (11). Πρὸς ἐξήγησιν ὅμως τοῦ ὀνόματος *Λασιά* πρεσβύομεν τὴν γνώμην τοῦ Ἀρδουίνου, φρονούντος ὅτι ἐφείλκυσε εἰς ἑαυτὴν τὸ ὄνομα τοῦτο ἀπὸ τῶν ἀγγίων δατῶν, ὑπὸ τῶν ὁποίων ἦτο κατάφυτος. Μανθάνομεν δὲ πρὸς τούτοις παρὰ τοῦ Πλινίου ὅτι μὲ τὸ αὐτὸ ὄνομα ἐπωνομάσθη οὐ μόνον ἡ Ἄνδρος ἀλλὰ καὶ ἄλλη τις νῆσος οὐ μακρὰν τῆς Αἰγίνης πρὸς τὴν Τροϊζήνα (12). *Αἰθίοπη* δὲ ἐπεκλήθη ἢ Λέσθος ἀπὸ Μυρίνης τῆς βασιλείσεως τῶν Ἀμαζόνων, περὶ ἧς ἱστοροῦσιν ὅτι ὑπέταξεν εἰς ἑαυτὴν καὶ ταύτην μετὰ τινων ἄλλων νήσων (13). Διότι αἱ Ἀμαζόνες, καθὼς μαρτυρεῖ ὁ Ζηνόθεμις, εἶγον κατοικήσει εἰς τὴν Αἰθιοπίαν (14). Τὴν ἀρχὴν δὲ τοῦ ὀνόματος *Μακαρία*, ἀπονεμηθέντος αὐτῇ, ὡς νομίζομεν, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἐπεκλήθη καὶ νῆσος *Μακάρων*, κατωτέρω θέλομεν ἐξηγήσει. Ἀμφιβάλλομεν δὲ καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὀνόματος *Αἰγείρα*. Εἶναι ὅμως βέβαιον, ὅτι οὐδὲν ἔχει πρὸς τοῦτο κοινὸν τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀρδουίνου ἐπινοηθὲν φυτὸν αἰγείρος, ἀλλ' ὅτι καὶ τὸνομα τοῦτο ἔχει τὴν αὐτὴν ἀρχὴν, ἣν καὶ τὰ ὀνόματα *Αἰγίρα*, *Αἰγίον*, *Αἰγίλιον* καὶ ἕτερα τοῦ αὐτοῦ εἶδους, περὶ ὧν διέλαβεν ὁ σοφὸς Μύλλερὸς ἐν *Αἰγινητικαῖς* σ. 11.

Ὅτι δὲ ἅπαντα ταῦτα τὰ ὀνόματα πρέπει νὰ νομίζωνται μυθώδη καὶ οὐδὲν αὐτῶν κατέστη ποτέ κοινὸν παρὰ πᾶσι, τοῦτο μόνον κρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ υποδείξωμεν. Καὶ περὶ τοῦ ὀνόματος δὲ *Λέσθος* δὲν εἶναι ἡμέτερον ἔργον νὰ ἀνεξετάσωμεν αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν. Πεισίσθαμεν ὅμως ὅτι οὐδεὶς θέλει ἐπιδοκιμάσειν ὅσα ὁ Βόχαρτος ἐξέθηκε περὶ τούτου ἐν *Χαναάν* Α, 9.

Περὶ δὲ τοῦ κλίματος τῆς Λέσθου μᾶς διδάσκει καὶ ὁ Διόδω-

(11) Εἰς τὸν Πλινίον Φυσ. Ἱστορ. Ε', 31. ἀνεγινώσκωτο *Himerte* ἕως οὗ ὁ Ἀρδουίνος ἔγραψεν *Himerte*. Ἴμερτὴ δὲ πρέπει βέβαια νὰ γραφῆ καὶ εἰς τὸ χωρίον, τὸ ὅποιον ἀνέφερε ἀπὸ Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου. Ἦ δὲ συνήθης γραφὴ Ἴμερα παρὰ τῆς τῶν Βερκελίων νὰ δοξάζη ὅτι τὸ εἰς τὸ ἀνωτέρω χωρίον τοῦ Πλινίου *Hiera* πρέπει νὰ μεταβληθῆ εἰς τὸ *Himera*.

(12) Πλίν. Φυσ. Ἱστ. ΙΒ', 21. Μύλλερὸς *Αἰγινητ.* σ. 4.

(13) Διόδ. Γ', 55.

(14) Σχολ. εἰς Ἀπολλών. Ῥόδ. Β, 965. « Ζηνόθεμις αὐτὰς φησὶν ὠκηκίνας ἐν Αἰθιοπίᾳ. » Διὰ τὴν αὐτὴν δὲ αἰτίαν πρέπει νὰ νομισθῶμεν ὅτι ὠνομάσθη *Αἰθιοπία* καὶ ἡ Σαμοθράκη. Βλέπε *Ἡσύχ.* ἐν λ. Αἰθιοπία. Παρβλ. Μύλλερ. Ὀρχομ. σ. 119.

(Φυλ. Α')

ρος ἐν βιβλ. Ε', κεφ. 82. ὅτι οἱ Λέσβιοι ἀπέλαυον εὐφορίαν γῆς καὶ εὐκρασίαν ἀέρος. « Αἱ δὲ νῆσοι (Λέσβος, Χίος, Σάμος, Κῶς, Ῥόδος) » διαπνεόμεναι, καὶ τὸν ἀέρα παρεχόμεναι τοῖς ἐνοικοῦσιν » ὑγιεινὸν, ἔτι δὲ τοῖς καρποῖς ἐπιτυγχάνουσαι, μᾶλλον εὐπορίας » ἔγεμον, καὶ ταχὺ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὰς μακαρίους ἐποίησαν. » Καθόλου δὲ αἱ προειρημέται νῆσοι διήνεγκαν εὐδαιμονία μάλιστα τῶν σύνεγγυς κειμένων οὐ μόνον κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἡλικίαν. Ἀρετὴ γὰρ χώρας » καὶ τόπων εὐκαιρία, ἔτι δ' ἀέρων κράσει κλιτιστέουσαι, κατὰ » λόγον καλοῦνται καὶ πρὸς ἀλήθειαν εἰσὶν εὐδαιμόνες » (15).

Ἦτο δὲ καὶ εἰς προϊόντα πλουσιωτάτη ἡ Λέσβος. Εἰς τὰ ὄρη αὐτῆς ἐφαίνετο μάρμαρον, ἔχον κηλίδας ποικίλου χρώματος, ἀλλ' οὐχ ἦν τὸν τοῦ Θασίου, τοῦ ὁποίου ἦτο ὀλίγον πελιδνότερον, ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ἀνδριαντοποιοῖς. Καὶ οὕτω μὲν ὁ Πλίνιος (16). Ὁ δὲ Φιλόστρατος φαίνεται, ὅτι ὁμιλεῖ περὶ ἄλλου εἶδους, λέγων ὅτι ὁ λίθος τῆς Λέσβου ἦτο κατηγῆς καὶ μέλας (17). Γινώσκω μὲν προσέτι ἐκ τοῦ Πλινίου, ὅτι ἡ Λέσβος προῆγε καὶ πολυτίμους λίθους, τοὺς λεγομένους ἀγάτας, οἱ ὁποῖοι εὐρισκόμενοι καὶ ἐν Θράκη, καὶ περὶ τὴν Οἴτην καὶ ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ καὶ ἀλλαχοῦ, ἦσαν κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ αὐτοῦ συγγραφῆς ὅμοιοι τῶν εἰς τὰ ἄκρα τῶν ἀγρῶν φυομένων ἀνθέων (18). Πρέπει δὲ νὰ μὴ παραλείψωμεν καὶ τὸν πηλὸν ἢ τὰς βώλους, αἱ ὁποῖαι ἐλέγοντο ἱαματικά τῶν ὀφθαλμιῶντων, καὶ ὅτι βαλλόμεναι εἰς τὸ ὕδωρ οὕτε ἀνελύοντο οὕτε ἐβυθίζοντο (19). Ἐκ δὲ τῶν φυτῶν κρίνομεν εὐλογον νὰ ἀναφέρωμεν ἐν πρώτοις τὴν κριθὴν τῆς Λέσβου, τὴν ὁποίαν ἐγκωμιάζει ὁ θαυμασίος Ἀρχέστρατος διὰ τῶν ἐφεξῆς στίχων, τοὺς ὁποίους μᾶς διητήρησεν ὁ Ἀθήναιος (20).

Πρῶτα μὲν οὖν δώρων μεμνήσομαι ἡμέτεροι
Δήμητρος, φίλε Μόσχ' σὺ δ' ἐν φρεσὶ βάλλεο σῆσιν.

(15) Ὁ Τάκιτος (χρον., 5, 3.) ὀνομάζει τὴν Λέσβον *insulam nobilem et amoenam* ἦτοι νῆσον εὐγενῆ καὶ τερπνὴν.

(16) Φυσ. ἱστορ. Λζ', 6. Παρβλ. Ἰσιδώρ. Ἀρχαὶ Κς', 5.

(17) Φιλόστρ. Βίαι Σοφιστῶν Β'. σ. 556. ἐκδ. Ὁλεσφ.

(18) Πλιν. Φυσ. ἱστ. ΛΖ', κεφ. 10.

(19) Φανίας Ἐρέσιος παρ' Ἀντιγόνη τῷ Καρυτίῳ σ. 221. ἐκδ. Βακχμηάννου. « Φανίαν δὲ, κατὰ τινὰς τόπους πῆς Λέσβου καὶ περὶ τῶν Νεανδρίων τὰς βώλους πρὸς τὰς τῶν ὄψεων καθηγήσεις (ἴσ. καθελκώσεις) γίνεσθαι [καὶ] χρησίμας » καὶ εἰς ὕδωρ ἐμβληθείσας, οὕτε καταδύνειν, οὕτε κατατήκεσθαι· ὑπὸ τούτου τὸ γένος πίπτει ἂν καὶ ἐπὶ Τάνη (γρ. ἐν Πιτάνη) πλίνθος, ἡ λεγομένη ἐπιπλεῖν »

(20) βιβλ. Γ', σ. 111. Ε.

Ἔστι γὰρ οὖν τὰ κράτιστα λαβεῖν βέλτιπτά τε πάντων
Εὐκάρπου κριθῆς καθαρῶς ἠκημένα πάντα
Ἐν Λέσβῳ, κλεινῆς Ἐρέσου (21) περικύμονι μαστῷ,
Λευκότερ' αἰθερίας χιόνος· θεοὶ εἶπερ ἔδουσιν
Ἄλφιτ', ἐκείθεν ἰὼν Ἐρμῆς αὐτοῖς ἀγοράζει.

Ἀναφέρω δὲ πρὸς τούτους καὶ τὰς πίτυς, αἱ ὁποῖαι ἐφύοντο ἐν τῷ παρὰ τῇ πόλει τῶν Πυρραίων ὄρει (22) ἔτι δὲ καὶ ἰδιόζοντός τινος γένους φυτὸν, καλούμενον μὲν εὐώνυμον, περιγραφόμενον δὲ ἀκριβῶς ὑπὸ τοῦ Θεοφράστου (23). Ἐφύετο δὲ πρὸ πάντων εἰς τὸ ὄρδυμνον ὄρος. Δὲν πρέπει δὲ νὰ ἀποσιωπήσωμεν οὐδὲ τὰ ὕδνα, φυόμενα ἐν τῷ μεταξὺ εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Λέσβου, προσαγομένου ἐκείσε τοῦ σπέρματος διὰ τῶν πλημμυρῶν (24).

(21) Ἐντεῦθεν ὁ στάχυς ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῆς Ἐρεσοῦ.

(22) Θεοφρ. Φυτ. ἱστορ. Γ', 9. ἐκδ. Σχνεῖδ. ἐνθα λέγει ὁ Θεοφράστος καὶ τὰ ἐξῆς « τὴν πίτυν δὲ φασὶ τινες (ἐπικαυθεῖσιν τῶν ῥιζῶν) ἀναθλαστάνειν, ὥσπερ καὶ εἰς Λέσβον ἐμπρησθέντος τοῦ Πυρραίων ὄρους τοῦ πιτυώδους ». Παρβλ. Πλιν. Φυσ. ἱστ. Ις', 10, 19.

(23) Φυτ. ἱστ. Γ', 18. ἐκδ. Σχνεῖδ. Πλιν. Φυσ. ἱστ. ΙΓ', 22, 38. Ἰδού δὲ τὸ χωρίον τοῦ Θεοφράστου. « Τὸ δ' εὐώνυμον προσαγορευόμενον δένδρον φύεται μὲν ἄλλοθι τε καὶ τῆς Λέσβου ἐν τῷ ὄρει τῷ (Ὀρκυνίῳ) Ὁρδύμῳ καλούμένῳ· ἔστι δὲ ἥλικον ῥόα, καὶ τὸ φύλλον ἔχει ῥοῶδες, μεῖζον δὲ ἢ χαμαιδάφνη, καὶ μαλακὸν ὥσπερ ἡ ῥόα. Ἡ δὲ βλάστησις ἄρχεται μὲν αὐτοῦ περὶ τὸν Ποσειδεῶνα· ἀνθεῖ δὲ τοῦ ἤρος· τὸ δὲ ἄνθος ὅμοιον τῆν χρῶαν τῷ λευκῷ ἴω· ἔχει δὲ δαινὸν ὥσπερ φόνου. ὁ δὲ καρπὸς ἐμφερῆς τὴν μορφήν μετὰ τοῦ κελύφους τῷ τῆς σισάμου λοβῷ. Ἐνδοθεν δὲ στερεὸν [τι], πλὴν διηρημένον κατὰ τὴν τετραστοιχίαν. Τούτου ἐσθιόμενον ὑπὸ τῶν προβάτων ἀποκτινύει καὶ τὸ φύλλον καὶ ὁ καρπὸς, καὶ μάλιστα τὰς αἴγας, ἐν μὴ καθάρσεως τύχῃ καθαίρεται δὲ ἀνόχῳ. » Εἶναι λοιπὸν ἄξιον λόγου νὰ ἐρευνηθῆς τῶν ἐγγυρῶν, ἂν σώζεται καὶ μέχρι τῆς σήμερον τοιοῦτον φυτὸν ἐπὶ τῆς Λέσβου καὶ πῶς ἄρα καλεῖται τὴν σήμερον.

(24) Θεοφρ. Φυτ. ἱστορ. Α, 6. Πλιν. Φυσ. ἱστ. ΙΘ', 3, 13. Ἰδού δὲ τὸ χωρίον τοῦ Θεοφράστου. « . . . καὶ ἡ τῶν ἐγγεστοῦτων τούτων γένεσις ἅμα καὶ φύσις, οἷον τοῦ τε ὕδνου καὶ τοῦ φουμένου περὶ Κυρῆνην, ὃ καλοῦσι μίσυ· δοκεῖ δὲ ἡδὺ σφόδρα τοῦτ' εἶναι, καὶ τὴν ὁσμὴν ἔχειν κρεώδη. Καὶ τὸ ἐν τῇ Θράκη δὲ γενομένον ἴτον. » (οὐπίον, οὐίγγον, ἰσυγγον, οὐίτον, οὐίτον). « Περὶ δὲ τούτων ἰδίον τι λέγεται· φασὶ γὰρ, ὅταν ὕδατα μετοπωρινὰ καὶ βρονταὶ γίνωνται σκληραὶ, τότε γίνεσθαι· καὶ μᾶλλον ὅταν αἱ βρονταὶ, ὡς ταύτης αἰτιωτέρας οὕσης· οὐ διετίθειν δὲ, ἀλλ' ἐπέτειον εἶναι· τὴν δὲ χρεῖαν καὶ τὴν ἀκμὴν ἔχει τοῦ ἤρος. Οὐ μὴν ἀλλ' ἐνοίγ' ὡς σπερματικῆς οὕσης τῆς ἀρχῆς ὑπολαμβάνουσιν ἐν γούν τῷ αἰγιαλῷ τῶν Μιτυληναίων οὐ φασὶ πρότερον εἶναι, πρὶν ἢ γενομένης ἐπομβρίας τὸ σπέρμα κατενεχθῆ ἀπὸ Τιαρῶν τοῦτο δ' ἐστὶ χωρίον, ἐν ᾧ πολλὰ γίνονται. Γίνεται δὲ ἐν τε τοῖς αἰγιαλοῖς μάλιστα καὶ ὅπου χώρα ὑπαίματος· καὶ γὰρ αἱ Τιάραι τοιαῦται· φέρεται δὲ καὶ περὶ Λάμψακον ἐν τῇ Ἀθαρνίδι· κτλ. »

Ἐφθάσαμεν ἤδη εἰς τὸν Λέσβιον οἶνον, τὸν διὰ τοσοῦτων ἐπαί-
νον ὑπὸ τε ποιητῶν καὶ λογογράφων ἐγκωμιασθέντα. Προκαλοῦ-
μαι τοὺς δυσπιστοῦντας ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ δικαστηρίου τοῦ θαυ-
μαστοῦ Ἀρχεστράτου, τοῦ ἀξιοπιστοτάτου κριτοῦ εἰς τὰ τοιούτου
εἶδους ζητήματα, ὅσους καὶ δὲν διστάζει νὰ προτιμῆσῃ τὸν Λέ-
σβιον οἶνον παρ' ἑλλους τοὺς οἴνους τῆς ἄλλης Ἑλλάδος. Ἴδου
δὲ πῶς ἐκφράζεται (25).

Εἶθ' ὁπόταν πλήρωμα Διὸς Σωιτῆρος ἔλησθε,
Ἦδη χρῆ γεραὸν, πολίων σφόδρα κρᾶτα φοροῦντα
Οἶνον, ὑγρὰν χαίταν λευκῶ πεπυκατμένον ἄνθει
Πίνειν, ἐκ Λέσβου περικύμονος ἐγεγαῶτα.
Τὸν δ' ἀπὸ Φοινίκης ἱεῖρας, τὸν Βύβλινον, αἰνῶ·
Οὐ μὲν τοι κείνῳ γε παρεξισῶ αὐτόν· ἐάν γάρ
Ἐξαίφνης αὐτοῦ γεύσῃ, μὴ πρόσθεν ἔθισθεις,
Εὐώδης μὲν σοι δόξει τοῦ Λεσβίου εἶναι
Μᾶλλον· ἔχει γὰρ τοῦτο χρόνου διὰ μῆκος ἄπλατον·
Πινόμενος δ' ἤσσω πολλῶ· κείνος δὲ δοκῆσει
Οὐκ εἶνῳ σοι ἔχειν ὅμοιον γέρας, ἀμβροσίᾳ δέ.
Εἶδέ τινας σκώπτουσιν ἀλαζωνοχαυνοφλύαροι
Ὡς ἄδιστος ἔφυ πάντων Φοινίκιος οἶνος,
Οὐ προσέχω τὸν νοῦν αὐτοῖς.
Ἔστι δὲ καὶ Θάσιος πίνειν γενναῖος, ἐάν γ' ἦ
Πολλαῖς πρεσβεῶν ἐτέρου περικαλλέσιν ὤραις.
Οἶδα δὲ καὶ ἄλλων πόλεων βοτρουσταγῆ ἔρην
Εἰπεῖν, αἰνῆσαι τε, καὶ οὐ με λέληθ' ὄνομηναι.
Ἄλλ' οὐθὲν τ' ἄλλ' ἐστὶν ἀπλῶς πρὸς Λέσβιον οἶνον.

Ἵτι δὲ ὁ κάλλιστος Λέσβιος οἶνος ἐφύετο περὶ τὴν Μέθυμναν
μάλιστα, τὸ μανθάνομεν ἐκ τοῦ Ὀβιδίου 26). Ὁ δὲ Γαληνὸς μᾶς
διδάσκει, ὅτι ὁ Μεθυμναῖος καὶ ὁ Ἐρέσιος οἶνος ἦτο γλυκύτετος
καὶ εὐωδέστατος (27). Ὁ δὲ περὶ τὴν Μιτυλήνην φυόμενος διέ-
πρεπεν ὀλιγώτερον κατὰ ταύτας τὰς ἀρετὰς, ὡς μαρτυρεῖ πάλιν
ὁ Γαληνός. Αἱ δὲ ἄμπελοι τῆς Λέσβου δὲν ἠῤῥαζον ἐπεστηριγμέ-
ναι ἐπὶ πτελεῶν ἢ ἄλλων δένδρων, ἀλλὰ προσηρμοσμένα εἰς τα-
πεινοὺς σκόλοπας, ἢ ἔρπουσαι κατὰ γῆς. «Πᾶτα κατὰ τὴν Λέ-

(25) Ἀθῆν., Α. σ. 29. Β. Παρβλ. Ἀθῆν., Α. σ. 28. Γ. σ. 31. Α. Μάτρωνα παρ'
Ἀθῆν., Δ', σ. 137. Πλιν. Φ. Ἰστ. ΙΑ', 14. Αὔλ. Γέλλ. Ἀττικαὶ Νύκτες ΙΓ'. 5.
Στράβ. βιβλ. ΙΑ', σ. 637. 637. Ὁρατίου Ἐποδ. Θ', 34. Διοδ. Σικελ. Τ. Β'. σ.
332. ἐκδ. Βεσσαλιγγίου.

(26) Ὀβιδ. Τέγνη ἑρ. Α, 57. Βιργιλ. Γεωργ. Β', 90.

(27) Θεραπευτικῆς μεθόδου βιβλ. ιβ'. (μ) Τόμ. Δ', σ. 166. ἐκδ. Βασιλ. «Εἰδ'

σθον, » λέγει ὁ Λόγγος (28), « ἦν ἄμπελος ταπεινὴ, οὐ μετέωρος,
» οὐδὲ ἀναδενδράς, ἀλλὰ κάτω τὰ κλήματα ἀποτείνουσα καὶ ὥσπερ
» κιττὸς νεμομένη » καὶ παῖς ἂν ἐφίκοιτο βότρουος, ἄρτι τὰς χεῖρας
» ἐκ σπαργάνων λελυμένος. Ὅθεν παρὰ Βιργιλίῳ·

Non eadem arboribus pendet vindemia nostris
Quam Methymnaeo carpit de palmite Lesbos,

ἦγουν ὡς ἔγγιστα,

Δὲν κρέμαται ὁμοίως εἰς δένδρα ὑψηλὰ

Τὸ κλῆμα τοῦ τρυγῶσι Μεθύμνης τὰ παιδιὰ,

ἔνθα ὁ ποιητὴς διακρίνει τὰς δίχην κισσοῦ αὐξάνουσας Λεσβίας
ἀμπέλους ἀπὸ τῶν Ἰταλικῶν, αἱ ὁποῖαι ἐξηρτῶντο ἀπὸ ὑψηλῶν
δένδρων (29).

Ἵτι δὲ ὁ Λέσβιος οἶνος ἦτο ὑγιέστατος εἰς τὸ σῶμα ἐφρῶνει
ἐνδοξότατος ἰατρός ὁ Ἐρασίστρατος (30). Μετ' αὐτὸν συμφωνεῖ
καὶ ὁ Ἀθήναιος (31), παρὰ τῷ ὁποίῳ, γιγνομένου λόγου περὶ τοῦ
ὑδατος, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ πίνωμεν πρὸ τοῦ δείπνου, ἀναγινώ-
σκομεν τὰ ἐξῆς· « ἐάν δέ τις ἡμῶν τοῦτο δυσκόπως ποιῆ, γλυκὺν
» ὑδαρῆ θερμὸν (32) προλαμβάνετω, μάλιστα δὲ τὸν καλούμενον

ὁ κάμνων εἴθιστο χρῆσθαι περὶ τὸν τῆς ὑγείας χρόνον οἴνοις γλυκέσιν, οὐδὲν κα-
λύει τούτῳ δοῦναι τὸν γλυκύτερον Φαλερίνον. Ἐπὶ μὲν τοι τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἑλ-
λάδος, ὅσα τε τούτοις ἔθνη γειννῶ, μὴ παρόντων τῶν εἰρημένων οἴνων, ἔσθ' ὅτε
κάλλιστος πρὸς ἀνάδοσιν τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς χωρίοις εὐποροῦμένων οἴνων ὁ Ἀρου-
σίος τε καὶ ὁ Λέσβιος· ὁ μὲν οὖν Λέσβιος εὐδήςλος ἐστὶ καὶ τῆς προσηγορίας ἐν Λέ-
σβῳ γινόμενος, ὁ δ' Ἀρουσίος ἐν χωρίοις τισὶ τῆς Χίου γεωργεῖται· τριῶν δὲ οὐσῶν
ἐν Λέσβῳ πόλεων, ἦττον μὲν εὐώδης καὶ γλυκὺς ἐν Μιτυλήνῃ γεννᾶται, μᾶλλον δ'
εὐώδης καὶ γλυκὺς ἐν Ἐρεσσῷ, κάπειτα ἐν Μεθύμνῃ λαμβάνειν δ' ἀπαρχαίτους,
οὕτω δ' ὀνομάζουσιν αἷς οὐ μίμικται θάλασσα, μεγίστην βλάβην ἠγούμενους ἐφ' ὧν
μίμικται γεννησέσθαι· οὐ μὴν οὐδὲ εἰώθασιν τοῖς εὐγενέσιν οἴνοις, ὑπὲρ ὧν ὁ λόγος
ἐστὶ, μιγνύναι τῆς θαλάσσης ἐν Λέσβῳ, καθάπερ οὐδ' ἐν Χίῳ τῷ Ἀρουσίῳ. . . οὐ
τοι πάντες οἱ οἶνοι κίρροι καὶ θερμοὶ καὶ εὐώδεις εἰσὶ καὶ τῆ συστάσει μέσοι τῶν
θ' ὑδατωδῶν καὶ τῶν παχέων.»

(28) Ποιμ. Β', 1.

(29) Βλ. Βιργιλ. Γεωργ. Β, 89. καὶ τὰς ἐκεῖ σημειώσεις Ἰωάννου Ἐρρίκου Φοσσίου·
Ἴδου δὲ καὶ ἡ μετάφρασις τοῦ Εὐγενίου,

Οὐδ' ἀναδενδράδες ἄρ' Τρύγαι, ἄμην ἔασσιν ὁμοῖαι,

Καὶ τὰς δ' ἀμφιδρέπει Μεθύμνη Λέσβιος οἶνας.

(30) Πλιν. Φυσ. Ἰστ. ΙΑ', 7.

(31) Βιβλ. Β', σ. 45. Ε.

(32) Οὕτως ὁ Σβεῖγχαλζερὸς ἐν τῇ εἰς τὸ χωρίον τοῦτο σημειώσει. Κοινῶς δὲ ἐγρά-
φετο « γλυκὺ ὑδαρῆ ἢ θερμὸν ». Κατὰ δὲ τὴν διόρθωσιν τοῦ σοφοῦ ἐκδότου σημαίνει
ἤδη « γλυκὺν οἶνον, συγκακερασμένον μὲ θερμὸν ὑδαρῆ. »

» πρότροπον (33), τὸν γλυκὺν Λέσθιον, ὄντα εὐστόμαχον» (34). Καὶ παρὰ τοῦ Ὀρατίου δὲ συνάγομεν, ὅτι ὁ Λέσθιος οἶνος ἦτο πρᾶκτερος, διότι ὁ ποιητὴς οὗτος ἀποκαλῶν αὐτὸν innocens, ἦτοι ἀβλαβῆ, προσκαλεῖ τὴν φίλην του νὰ προσέλθῃ καὶ νὰ συμπῆγῃ ἀπ' αὐτοῦ (35). Ὁ δὲ Πλίνιος καὶ διὰ τοῦτο προσετίθει ἐπαινεῖ αὐτὸν, ὅτι ἐξ οἰκείας φύσεως εἶχε γεῦσιν θαλάσσης, ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι οἶνοι ἔπρεπε νὰ ἀναμιχθῶσι μετὰ θαλασσοῦ ὕδατος διὰ νὰ λάβωσι τὴν γεῦσιν ταύτην (36). Ἐπειδὴ δὲ ὁ οἶνος τῆς Λέσθου διέπρεπε διὰ τσαύτας ἀρετὰς ἦτο πολυζήτητος, καὶ μετεκομίσθη πολλάκις καὶ εἰς ξένας χώρας, ὡς λόγου χάριν εἰς τὴν Αἴγυπτον (37).

Σπανίζουσα δὲ μεγάλων ποταμῶν, ἡ Λέσθος εἶναι πλουσία εἰς ὄρη, τῶν ὁποίων τὰ μᾶλλον ἀξιωμακρότερα εἶναι Λεπέτυμος, Ὀρδυμος (38), Μάκιστος, Κρέων, Ὀλυμπος. Τὸ ὑψηλότερον ὄρος τῆς Λέσθου ὁ Λεπέτυμος (39) ἀνυψοῦται παρὰ τὴν Μέθυμναν διὰ πολλὰ ἀξιωμακρότερος. Εὐρίσκοντο ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Λεσθίου Μυρσίλου ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἱερὸν τοῦ Λεπέτυμου ἥρωος, ἐνθα ὁ συγγραφεὺς οὗτος διηγεῖται, ὅτι διηγιῶντο πάντοτε δύο μόνον κόρακες, ἀν καὶ εἰς τοὺς περὶ τὸ τόπος ὑπῆρχον οὐχὶ ὀλίγοι (40). Καθεωρᾶτο πρὸς τούτους ἐπὶ τοῦ

(33) Ἀθῆν. Α. σ. 30. Β. «Μιτυληναῖοι τὸν παρ' αὐτοῖς γλυκὺν οἶνον πρόδρομον καλοῦσιν· ἄλλοι δὲ πρότροπον». ἔνθα οἱ ἐξηγηταὶ διδάσκουσιν ἐκ τοῦ Πλινίου (Φ. Ἰστ. ΚΔ', 9, 11.) ὅτι πρότροπος ἢ πρόδρομος οἶνος ὀνομάζεται τὸ γλυκεῖον, τὸ ὁποῖον ἐκτρέχει ἀφ' ἑαυτοῦ πρὶν πατηθῶσιν αἱ σταφυλαί, καὶ ὅτι ὁμοίως καλοῦνται καὶ τὰ πρόφιμα σῦκα. Πρὸλ. Ἀθῆν. Γ'. σ. 77. α. καὶ Πλίν. Φ. Ἰστ. Ις', 26, 49. ὁ δὲ Βιτρούβιος ἐν Η', 3. ὀνομάζει τὸν Λέσθιον οἶνον protyrum.

(34) Ἀθῆν. Α', σ. 32 Ε. «Ὁ δὲ νησιώτης (οἶνος) εἰς τε τοὺς πότους ἐστὶν εὐπεφυκὸς καὶ πρὸς τὴν καθημερινὴν χρῆσιν οὐκ ἀνοίκειος» καὶ σ. 32. Ε. «ὁ δὲ Λέσθιος στύψιν μικροτέραν ἔχει καὶ μᾶλλον οὐρεῖται.»

(35) Ὀράτ. ῥῆδ. Α, 17, 21. Φιλύλλιος παρ' Ἀθῆν. Α, σ. 31. Α. «. . . Παρέξω Λέσθιον, Χίον, σαπρὸν Θάσιον, Βύβλινον, Μενδαῖον, ὥστε κραιπαλᾶν μηδέν.»

(36) Πλίν. Φ. Ἰστ. ΙΔ', 7, 5, 9. Πρὸλ. Φόσσιον εἰς Βιργ. αὐτῶ.

(37) Στράβ. ΙΖ', σ. 808.

(38). Θεοφρ. Φ. Ἰστ. Γ', 18. Σχν. «φύεται μὲν ἄλλοθι τε καὶ τῆς Λέσθου ἐν τῷ ὄρει τῷ Ὀρδυμῷ καλομένῳ.»

(39) Ὁρος τοῦτο ὑψηλὸν, λέγει ὁ Φιλόστρατος Ἡρώικ. σ. 716. ἐκδ. Ὀλεάρ. ὑπερφαιίνεται τῆς Λέσθου. Παρὰ Πλινίῳ Φυσ. Ἰστ. Ε', 31. γράφεται Lepethymnus ἦτοι Λεπέθυμος.

(40) Ἀντίγ. Καρύστ. κεφ. ΙΖ'. Ἰδοὺ δὲ τὸ χωρίον. «Μύρσιλος δὲ ὁ Λέσθιος, ἐν τῷ ὄρει φησὶν Λεπέτυμον ἱερὸν Ἀπόλλωνος εἶναι, καὶ ἥρῳον Λεπέτυμου· ἐφ' ᾧ, καθάπερ ἐν τῷ Κράνῳ, δύο μόνον εἶναι κόρακες, ὄντων οὐκ ὀλίγων ἐν τοῖς πλησίον τόποις.» Τὸ αὐτὸ διηγροῦνται περὶ τῆς Κράνωνος πόλεως ἐν Θεσσαλίᾳ ὅ, τε Ἀντίγονος ὁ Καρύστιος κεφ. ΙΕ'. (προστίθεισι ἐκ τοῦ Θεοπόμπου καὶ αἰῶς τούτου φησὶ διατρέ-

Λεπετύμου καὶ ἱερὸν τοῦ Παλαμῆδους (41), τὸν ὁποῖον ἐνταῦθα παριστάνει ἐνταρσιασθέντα ὁ Λυκόφρων λέγων·

. . . οὐδὲ ναυφάγοι

Λήξουσι πένθους δυσμενεῖς φρυκτωραῖα,
Πτόρθου διαβρῆαισθέντος, ὃν νεοσκαφῆς

Κρύψει ποί' ἐν κλήροισι Μηθύμνης στέγος. (42)

Ὁ δὲ Φιλόστρατος τὸ μὲν ἱερὸν τοῦ Παλαμῆδους τοποθετεῖ ἐνταῦθα, οὐχὶ δὲ καὶ τὸν τάφον αὐτοῦ. Λέγει δὲ οὕτως αἰθαψαν «αὐτὸν Ἀχιλλεὺς τε καὶ Αἴας εἰς τὴν ὁμορον τῇ Τροίᾳ τῶν Αἰῶ-» λέων ἤπειρον· ὑφ' ὧν καὶ ἱερὸν αὐτῶ τι ἐξωκοδόμητο μάλα ἀρ-» χαῖον, καὶ ἄγαλμα Παλαμῆδους ἱδρυταὶ γενναῖον τε καὶ εὐσπλον, » καὶ θύουσιν αὐτῷ ξυγιόντες οἱ τὰς ἀκταίας οἰκοῦντες πόλεις· μα-» στεύειν δὲ χρῆ τὸ ἱερὸν κατὰ Μηθύμναν τε καὶ Λεπέτυμον» (43). Οὐχὶ μακρὰν δὲ τοῦ Λεπετύμου φρονῶ ὅτι ὑπῆρχεν ὁ τάφος τοῦ Λαμπέτου ἥρωος, τὸν ὁποῖον ἀναφέρει Στέφανος ὁ Βυζάντιος (44). Ἐτι δὲ, κατὰ τὴν διήγησιν τοῦ Θεοφράστου, (45), ἐκ τοῦ ὄρους τούτου κατεσκόπει τὰς πορείας τῶν ἀστρῶν Ματρικέτας ὁ ἀστρονόμος.

Τῶν δὲ ἄλλων ὀρέων τὰ ὀνόματα ἐγράφησαν ἐπὶ τοῦ γεωγραφικοῦ πίνακος (*) κατὰ τὸ παράδειγμα Σιοσάλλου Γουφ φέρου· ἀν δὲ κατὰ πάντα ὀρθῶς, ἢ ὄχι, δὲν δύναμαι νὰ βεβαιώσω. Πλὴν ὁμοῦ τῶν ὀρέων, τὰ ὁποῖα ἐμνημόνευσα παρὰ τοῦ Πλινίου, ὀνομάζει ὁ Στράβων καὶ Πύλαιον ὄρος (46), Τάρ-

θειν αὐτοὺς ἐν τῷ Κράνῳ, ἕως ἂν τοὺς νεοττοὺς ἐκνεοτεύσωσιν· τοὺς δὲ (γρ. τοῦτο δὲ) ποιήσαντας, τοὺς μὲν νεοττοὺς καταλείπειν, αὐτοὺς δὲ ἀνίεναι (ἴσ. γρ. ἀπιέναι). » καὶ ὁ Ἀριστοτέλης περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων κεφ. ρλθ'. καὶ Στέφανος ὁ Βυζάντιος ἐν λ. Κράνων. Βλέπε καὶ Αἰλιανῷ Ζῶων ἱστορίαν Ζ', 18. ἔνθα ὁμοῦ ἀντὶ Κράνωνος Κ ο π τ ὸς λέγεται τὸ ὄνομα τῆς πόλεως.

(41) Γζέτζης εἰς Λυκόφρ. 384. (Τόμ. Β', σ. 371. ἐκδ. Μυλλέρου) «γέγονε δὲ ὕστερον ἐν Λεπετύμῳ ὄρει Μηθύμνης ἱερὸν τοῦ ἀνδρός.»

(42) Κασσάνδρ. 1095 ἐφ. Τζέτζης «ἐν Λεπετύμῳ ὄρει τῆς Μηθύμνης ὁ Παλαμῆδης καίεται.»

(43) Φιλόστρ. Ἡρώικ. σ. 716. ἐκδ. Ὀλεάρ. Πρὸλ. βίον Ἀπολλων. Τυαν. βιβλ. Δ', κεφ. 13. σ. 150. καὶ κεφ. 16. σ. 154.

(44) Στέφ. Βυζάντιος. «Λαμπέτειον· σῆμα ἐν Λέσθῳ ἀπὸ Λαμπέτου τοῦ Ἰφρου.» Ἐντεῦθεν ὁ Θ. Γάλης εἰς στίχον ποιητοῦ ἐν Παρθεν. Ἑρωτ. κεφ. 21. ἀντὶ «Λάμπηδον ἦρω» διώρθωσε «Λάμπητον Ἰφρου.»

(45) Περί Σημείων ὑδάτων καὶ πνευμ. καὶ χειμ. καὶ εὐδ. Τ. Α'. σ, 783. ἐκδ. αἰῶς Σχχειδέρου.

(*) ἔχει δηλ. ὁ σοφὸς Πλίνιος καὶ γεωγραφικὸν πίνακα τῆς Λέσθου προσηρη- ττημένον εἰς τὴν βίβλον αὐτοῦ.

46) Βιβλ. ΙΓ', σ. 621.

ταλον δὲ Στέφανος δ Βυζάντιος (47), καὶ ὁ Θεόφραστος ἔχει τὸ Πυρραίων ὄρος πιτυῶδες (48).

Ἦδη δὲ διατρέχοντες πᾶσαν τὴν νῆσον θέλομεν διαπραγματευθῆ περὶ τῶν πόλεων αὐτῆς καὶ ἄλλων ἀξιωματικῶν τόπων (49), ὅσοι μνημονεύονται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ἀρχόμενοι μὲν ἀπὸ Μιτυλήνης, προάγοντες δὲ τὴν ἐκδρομὴν ἡμῶν πρὸς νότον καὶ στρεφόμενοι ἔπειτα πρὸς δυσμᾶς. (ἔπεται συνέχεια)

Ε Π Ι Γ Ρ Α Φ Α Ι.

Εἶναι γνωστὸν, ὅτι εἰς πολλὰς πόλεις σώζονται Ἑλληνικαὶ ἐπιγραφαί, τὰς ὁποίας οἱ μὲν σοφοὶ Εὐρωπαῖοι κατὰ καιροὺς ἀνερευνῶντες καὶ περὶ πολλοῦ ποιούμενοι ἀντιγράφουσι, καὶ διὰ τοῦ τύπου δημοσιεύουσιν ὡς πολῦτιμα μνημεῖα πολλᾶκις τῆς Ἑλληνικῆς εὐκλείας καὶ φιλολογίας· τῶν δὲ δημογενῶν ἡμῶν οἱ πλεῖστοι οὐδὲ νὰ τὰς ἀναγνώσωμεν πολλᾶκις ὄντες ἱκανοί, μετὰ σιγῆς καὶ θάμβους παρατηροῦμεν τοὺς περιέργους περιηγητὰς ἀντιγράφοντας, καὶ περιμένοντες παρ' αὐτῶν πολλᾶκις νὰ μάθωμεν τί λέγουσι τὰ παλαιὰ ταῦτα γράμματα. Ἐὰν δὲ καὶ ποτε δυνηθῶμεν καὶ θελήσωμεν ν' ἀντιγράψωμεν, καὶ τότε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀποτυγχάνομεν, ἀντιγράφοντες μὲν μετὰ πολλῶν πόνων ἐπιγραφὴν τινα, πρὸ πολλοῦ ἤδη ἀντιγραφείσαν τε καὶ δημοσιευθεῖσαν· παρατρέχοντες δὲ ἄλλην τινα πλησίον, εἰσέτι ἀνεκδότων.

Προσθέμεθα λοιπὸν νὰ δημοσιεύωμεν διὰ τοῦ Φιλολογικοῦ Συνεδήμου καὶ συλλογὴν ἐπιγραφῶν (τῶν ὁποίων θέλομεν ἐπισυναῖπει εἰς τὰ ἐξῆς φυλλάδια καὶ τὴν ἀναγκαίαν ἐρμηνείαν καὶ ἀνάπτυξιν) καὶ ἐκδεδομένων ἤδη ὑπὸ τῶν σοφῶν Εὐρωπαίων καὶ ἀνεκδότων, ἐὰν τινες μᾶς πεμφθῶσι, νομίζοντες ὅτι θέλομεν πράττει ἔργον ὠφέλιμον διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους·

α) Αἱ περιηγήσεις καὶ τὰ συγγράμματα, ἐν οἷς εἶναι διεσπαρμένα αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται, εἶναι ἢ σπανιώτατα, ἢ ὄλως ἄγνωστα εἰς τὸ μέγα πλῆθος τῶν δημογενῶν ἡμῶν, καὶ τῶν λογίων εἰσέτι, καὶ μάλιστα τῶν ἐκτὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους, οἵτινες ὅμως δύνανται νὰ μᾶς ὠφελήσωσι δι' ἀνακαλύψεως νέων ἐπιγραφῶν, ἀφοῦ πρῶτον γνωρίσωσι τίνες αἱ ἤδη δημοσιευθεῖσαι. Τὸ αὐτὸ δὲ

(47) Ἐν λ. Τάνταλος.

(48) Φυσ. Ἱστ. Γ', 9.

(49) Τὰ ὀνόματα ὅσων δὲν ἐδυνήθημεν νὰ ἀνακαλύψωμεν μετὰ βεβαιότητος τὴν θέσιν εὐρίσκονται ἐπὶ τοῦ γεωγραφικοῦ πίνακος περιειλημμένα ἐν παρενθέσει.

λεκτέον καὶ περὶ τῶν πολυδαπάνων Συλλογῶν τῶν ἐπιγραφῶν, τὰς ὁποίας ἐξέδωκαν οἱ Εὐρωπαῖοι.

β) Αἱ δημοσιευθεῖσαι ἐπιγραφαὶ τινῶν πόλεων τοῦλάχιστον τοῦ ἐσωτερικοῦ δὲν εἶναι τοσοῦτον πολλαί, ὥστε νὰ νομίζωμεν ὅτι μετὰ πολλὸν μόνον χρόνον θέλουσι μάθει οἱ ἐκεῖ διατρίβοντες φιλόμουσοι, ποία ἐπιγραφή, σωζομένη ἴσως ἐκεῖ, εἶναι εἰσέτι ἀνεκδοτος.

γ) Καὶ ἐκείνων δὲ τῶν πόλεων οἱ κάτοικοι, ἐξ ὧν ἐδημοσιεύθησαν πολλαὶ ἐπιγραφαί, τὸ νὰ μάθωσι μετὰ ἐξ μῆνας, μετὰ ἔν, μετὰ δύο ἔτη πόσαι ἐπιγραφαὶ τῆς πατρίδος αὐτῶν ἐξεδόθησαν, εἶναι κάλλιον ἢ νὰ μὴ τὸ μάθωσιν οὐδέποτε· διότι ἐὰν δὲν ἀρχίσωμεν, ποτὲ δὲν θέλομεν τελειώσει.

δ) Καὶ ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἐπιγραφῶν εἶναι κατὰ μέγα μέρος ἔργον ἕξως καὶ ἀσκήσεως· πολλοὶ λοιπὸν τῶν ἐξω δημογενῶν ἔχοντες ἀνά χεῖρας τὰς διὰ τοῦ Φιλολογικοῦ Συνεδήμου δημοσιευμένας ἐπιγραφὰς τῆς πατρίδος αὐτῶν, καὶ παραβάλλοντες αὐτὰς πρὸς τὰς σωζομένας τῶν πρωτοτύπων πλάκας, θέλουσιν ἀποκαταστῆν εὐχερέστεροι εἰς τὸ ἀναγινώσκειν τὰς ἐπιγραφὰς, ἐνίοτε δὲ ἴσως θέλουσι καὶ συμπληρῶσαι αὐτὰς οἱ λογιώτεροι.

ε) Αἱ ὑφ' ἡμῶν δημοσιεύμεναι ἐπιγραφαί, ἐξ ὧν πολλαὶ πολλᾶκις εἶναι ὠραῖα καὶ ἐπιτυχεῖ ἐπιγράμματα, θέλουσιν εἶσθαι τοῦλάχιστον ὡς κείμενον ἀνεκδότων εἰσέτι πρὸς πολλοὺς συγγραφέων, τὸ ὁποῖον καὶ τοῦτο πολλοῦ λόγου ἄξιον.

ς) Αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται θέλουσι κείσει πολλοὺς, πλανωμένους εἰσέτι, ὅτι εἰς ἐξήγησιν ἑλληνικῶν κειμένων δὲν ἐξαρκοῦσι μόνον τὰ καλὰ γραμματικά, καὶ ἡ περὶ ταῦτα μόνον τριβὴ, ὡς τὴν ὀνομάζουσιν ἢ δὲ ἐπομένη ἐρμηνεία καὶ ἀνάπτυξις τῶν ἄλλων τούτων πρὸς πολλοὺς αἰνιγμάτων θέλει πλουτίζει αὐτοὺς διὰ πολλῶν καὶ χρησίμων ἀρχαιολογικῶν γνώσεων.

ζ) Δι' αἰτίας εὐκαταλήπτους καὶ δικίας, λόγω οικονομίας τε καὶ εὐχεροῦς ἀναγνώσεως, θέλομεν τυπῶσι τὰς ἐπιγραφὰς ταύτας μόνον διὰ μικρῶν γραμμάτων· πλὴν ἐκείνων, τὰς ὁποίας θέλομεν εὐμοιρῆσαι νὰ τυπώσωμεν πρωτοτύπως.

Νομίζομεν λοιπὸν, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ δυσκολώτεροι καὶ μᾶλλον ἀπαιτητικοὶ τῶν σοφῶν τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ἐὰν μόνον περιμείνωσι νὰ ἴδωσι τὴν πρόοδον καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἡμετέρου ἔργου, θέλουσι μᾶς δικαίωσι καὶ ἀπονεύσει εἰς ἡμᾶς τὴν λευκὴν ψήφον, ὡς μὴ πονήσαντας ἐπὶ ματαίῳ.

ΑΝΑΡΕΑ: ΜΟΥΣΤΟΞΥΔΗ:

ἀνδρὶ περὶ τὰ ἀρχαῖα δεινῶ, τὴν συλλογὴν ταύτην τῶν ἐπιγραφῶν, τιμῆς ἀπάσης καὶ σεβασμοῦ τεκμήριον, ἀνατίθῃσιν ὁ ἐκδότης.

1. (1794.) Ἐν Ἀκαρνανίᾳ πλησίον τῆς Βονίτσης.

α.

Μαχάτας πόησε.

Τὸν Διὸς Ἀλκμήνης τε γόνον τιμαῖσιν ἀέξων
υἱὸς Δασθένης στήσεν ἄγαλμα τόδε,
μνήμην ἀθάνατον σώζων πατρός τε καὶ αὐτοῦ
Λαφάνεος, κλεινῷ Λοξίου ἐν τεμένει.

β.

Α α]ράνης Δασθένης Ἀσκλαπιῶ ἀνέθηκα,
Μαχάτας ἐπόησε.

2. (1828) Ἐν Ἡπείρῳ.

Κουρτίου Ὀνησίμου καὶ Ἀπολλ[ω]νίου καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν.
Ἀγωθεσία χρηστὴ χαῖρε.

3. (1829) Ἐν Αὐλῶνι.

Ἰουνίαν Τιμ[ο]ν[ό]ην (;

Ἰούνιος Καστελλανὸς ὁ πατὴρ
καὶ Σαυφήνα Χρυσή [ἡ] μήτηρ
κατὰ τὸ ψήφισμα τῆς βουλῆς
καὶ τοῦ δήμου, ἐπὶ κοσμιό-
τητι καὶ σωφροσύνῃ.

τ. δ. β. κ. δ. ε. [ἴσως ψ. β. κ. δ. δηλ. ψήφισμα βουλῆς καὶ δήμου].

4. (1840.) Ἐν Κερκύρα. (Mustoxydes Illustr.

Coreyr. T. II. p. 65.)

Ἀγαθῆ τύχη

Τάδε ἐπράτο ἅ πόλις τοῖς προξένοις, καρπεύειν ὅσα ἐπιτάξειοι ὄντι·

8 Λυγδάμι Φειδωνος Κνωσσίῳ ἐμ Μολοκᾶντι ἀνπέλων πέλεθρα δέκα, ἐν τῷ πεδίῳ ἀνπέλων τετραπλεθρίαν·

Ἐρμωνι Τυλ[η]σίῳ ἀνπέλων τετραπλεθρίαν ἐν τῷ πεδίῳ·

[Πρ]ωτάρ[χ]ῳ Ἀντα[νδρ]ίῳ ἀνπέλων πλέθρα εἴκατι ἐν τῷ πεδίῳ, κατὰ

10 βαθειαν·

Σκιπτιᾷ εὐεργετᾷ ἀνπέλων [π]λέθρα εἴκατι δύο ἐν Μίνῳ ἀπὸ τῷ πόρῳ ἐσ[χ]άτω·

Φαιστίῳ Θεαμικλεῖ καὶ Φαινοκλεῖ ἀνπέλων τετραπλεθρίαν ἐν τῷ

13 νάσῳ, ἐπὶ Λιπάρᾳ ἀνπέλων τετραπλεθρίαν·

Ἀρχαγύρα Δελφῶ οἰκίαν ἐν τῷ Ἡραίδι, ψιλᾶς πλέθρα ἕξ πο[τ]ιτᾷ

Κωμικοῦ, ἀνπέλων τετραπλεθρίαν ἐν τῷ πεδίῳ·

Μισγόλα Ἀρκάδι ἀνπέλων τετραπλεθρίαν ἐν τῷ πεδίῳ, ἄλλαν

20 ἀνπέλων διπλεθρίαν ἐν τῷ πεδίῳ, ἄλλαν ἀνπέλων διπλεθρίαν ἐν Σχινοῦρι, οἰκίαν [ἐν] τῷ Ἀλλανίδι κ[ώ]μῳ.

5. (1926.) Ἐν Ἰθάκῃ.

Ἰερὸς ὁ χώρος τῆς Ἀρτέμιδος. τὸν ἔχοντα καὶ καρπούμενον τὴν μὲν δεκάτην καταθύει ἐκάστου ἔτους, ἐκ δὲ τοῦ περιττοῦ τὸν κἂν ἐπισκευάζειν. ἐὰν δὲ τις μὴ ποιῇ ταῦτα, τῇ Σεφ μελήσει.

6. (1929) Ἐν Κεφαλληνίᾳ.

α. [Τὴν δεῖνα,] ου, γυναῖκα Βι . . . ἀριστομάντιδος, ἀ[ρχ]ιερασαμένην τῆς Σεβ[αστῆς], ἡ βουλή καὶ ὁ δῆμος Πακλείων, εὐγενείας εἵνεκεν καὶ τῆς περὶ τὸν βίον σωφροσύνης. ψηφισματι βουλῆς.

β'. (1933) (ὁ Μελέτιος εἶδεν αὐτὴν αεὶς τὸ ἀκρωτήριον τῆς Κεφαλληνίας, Πισκάρδο τανῦν καλούμενον).

Τίτος Φλάβιος Διονύσιος, ἐνορκίζομαί σοι τὸν σεβάστιον ἔρκον, μηδενὶ ἐξῶν εἶναι ἀνῦξαι τὴν σφῆν Ὀλυμπιάδος. εἰ δὲ τις ἀνῦξι, δώσει τῷ φίσκῳ δηνάρια διςχεῖλια πεντακόσια, καὶ ὑφέξει λόγον ἀσεθείας.

7. (1934) Ἐν Ζακύνθῳ. (Ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγ. Δημητρίου ἐν χωρίῳ Μελινάδῳ)

α. Ἀρχικλῆς Ἀριστομένεος καὶ Ἀλικιδάμα Ἀρχικλέος Κληνίπταν· τὰν αὐτῶν θυγατέρᾳ, θεοκολήσαταν Ἀρτέμιτι Ὀπιταίδι.

β'. (1935). Ὁ φθόνος αὐτὸς ἑαυτὸν εἰς βελέεσσι δαμάξει.

8. (1966.) Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Πέτρας πλησίον τῆς Θεσσαλονίκης ἐν χώρᾳ Κουντουριώτισσα καλουμένη, ὅπου ἐγένετο πόλις Παυρίσιον.)

Μοῦρα καὶ Λήθη με κατήγαγον εἰς Ἰῖδαο οὕτω γυμφεῖου θαλάμου καὶ παστάδος ὥρης γευσαμέν[η]ν, ἀθιγῆς δ' ἔλιπον φάος ἡλείοιο.

9. (1969.) Ἐν Θεσσαλονίκῃ.

. . . [Α]ν[τ]ῳ[ν]εῖνω (;) Ρούφῳ καὶ Μ. Ποπι[λλί]ῳ (;) . . . καλανδῶν Ὀκτωβρίων ἀγῶν ἐπετ[ελ]ε[σθ]ῆ ἐπιτάφιος [θ]εματικός . . . ἐν[ι]αυσίαις (;) Γ. Οὐίβιου Ἀσπίδου Ἀχιλλέος, μετὰ θυσίας ταύρου καὶ μετὰ θυσ[ί]ας . . . ὠν β, ἐπὶ βωμοῦς β, ὑπὸ ἱεροσαλπικτήν Σούηρον Ἰέρακος καὶ Κασσανδρέα τ . . . ἀ]ξιο, καὶ ἱεροκήρυκα Κ. Καικίλιον Κάλλιστον. Οἱ ἀ γ ω ν ι σ ἄ μ ε ν ο ι :

Παῖδες παλαισταί
Εὐφραίνων καὶ Λούκιος,

Ἄκρατος καὶ Ζώσιμος,

Μύρων καὶ Σωσίας.

Παῖδες πανκρατισταί,

Μάρκος καὶ Μάξιμος,

Σύμφορος καὶ Δια[δ]οῦμενος.

Ἀ γ ε ν ε ῖ ο ν π ἄ λ η,

Φαῦστος καὶ Δῶρος.

Ἀ γ ε ν ε ῖ ο ι π α ν κ ρ ἄ.

Οὐάλης καὶ Σεκουῆδος.

Ἀ ν δ ρ ῶ ν π ἄ λ η

Πρωτᾶς καὶ Ἐρμῆς.

Ἀ ν δ ρ ῶ ν π α ν κ ρ ἄ τ.

Νε[ι]κήφορος καὶ Ἥλιος.

10. (1998) 'Εν Αιγαῖς ἢ Ἐδέσση (Βοδενά) ἐπὶ σοροῦ.

Ἦδε πέτρος κεύθει Γραφικοῦ δέμας, εἰς μακ]άρων δὲ
ψυχὴν θεοπεσίην [θ]ῆκε [θ]εὸς πεδ[ί]ον,
οὔνεκεν ἦν πανάριστος, ἐν ἡγαθείς δὲ πολίταις
πρῶτα φέρων πιτυτῆς κῦδος ἐκαρπίσατο.
Εὖξάτο δ' αὖ μακάρεσσι καὶ εἰμερτὴν παράκοιτιν
τοῦδε λαχεῖν τύμβου, γήραος εὔτε τύχοι.

ΧΑΙΡΕ ΓΡΑΦΙΚΕ.

11. (1999). 'Εν Βιτωλίοις. ('Απερος ἀντί 'Απρου).

Μακεδόνων οἱ σύνεδροι Μαρκ. Ἀκυλίαν Φαβρικιανουῦ
Ἄπερος θυγατέρ[α], ἀνδρὸς ἀγαθοῦ.

12. (2007) 'Εν Σέρραϊς. (τανῦν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς μητροπόλεως).

Οἱ νέοι ἀρχιερέα καὶ ἀγωνοθέτην τοῦ κοινοῦ Μακεδόνων,
ἀρχιερέα δὲ καὶ ἀγωνοθέτην καὶ τῆς Ἀμφιπολιετῶν πόλεως,
πρῶτον δὲ ἀγωνοθέτην τῆς Σιρράϊων πόλεως, δις ἐκ τῶν ἰδίων
γυμνασάρχων Τι. Κλαύδιον Διογένους ὕν, Κυρίνα, Διογένη,
ἀρετῆς ἔνεκεν, ἐπιμεληθέντος Κασάνδρου τοῦ Κασάνδρου.
(Σιρράϊν γράφει τὰς Σιρράϊς καὶ Στέφανος ὁ Βυζάντιος, λαθῶν ἐκ τοῦ Θεοτόμ-
που).

13. (2034) 'Εν Κωνσταντινουπόλει (Μπαλτά Λιμάν ὑπὲρ τὸ
'Ερμαῖον ἀκρωτήριον).

Ὀλυμπιάδωρος [Β]ενιδιῶρου στεφανωθεὶς τῶ λαμπάδι
τῶν ἀνθρώπων τὰ Βοσπόρια, τὸ ἄθλον Ἑρμᾶ καὶ Ἡρακλεῖ.

14. (2046) 'Εν Ἀδριανουπόλει.

Ζώσιμος Ὀνησιφῶντος καὶ Τρεϊτωνίς ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ
Ὀν[η]σιφῶντος Ἀ[σ]κληπιῶ καὶ Ἰγεία.

15. (2048) 'Εν Φιλιππουπόλει (ἐν τῇ ἐκκλ. τῆς
κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου).

[Ἀγαθὴ τύχη κτλ.] Ἄκτιος Μαζίμου τοὺς κλ[ί]ντηρας κατασκεύασεν
σὺν τοῖς ὑποθέμασιν ἐκ τῶν ἰδίο[ν] φυλῆ Ἀρτεμεισιάδῃ ἀντὶ τῆς πολιτείας,
ἐπιμελητῆυοντος Φλαβίου Εὐδαίμονος τοῦ καὶ Φλαβιανουῦ.

16. (2053 β.) 'Εν Μεσημβρία

Ἐδοξε τῶ βουλᾶ καὶ τῶ δῆμῳ· Κόνων Μαντιθεῦ εἶπε· Ἐπειδὴ Δεμόντης(;) Δή-
ζου Ἀστάς φιλόξεν[ος] καὶ [ε]ῦν[ους] ὦν διατελεῖ τῶ πόλει, κα[ί] ἰδία τοῖς ἐντυγ-
χάνουσι χρήσιμον ἑαυτὸν παρέχεται, δεδόχθαι τῶ βουλᾶ καὶ τῶ δῆμῳ δεδούσθαι αὐ-
τῷ καὶ ἐκγόνοις προξενίαν, πολιτείαν, ἰσοτέλειαν πάντων καὶ πολέμου καὶ εἰράνας
ἀσυλῆ καὶ ἀσπονδεί, καὶ ἔφοδον ἐπὶ τῶν βουλῶν καὶ τὸν δῆμον πράτοις μετὰ τὰ
ιερά. τὸν δὲ ταμίαν ἀναγράψαντα τὸ ψάφισμα τοῦτο εἰς τελαμῶνα λευκοῦ λίθου
ἀναθῆμεν εἰς τὸ ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος.

17. (1956) 'Εν Κοζάνη τῆς Μακεδονίας.

Κρίσπος μετὰ τῆς [θυγ]ατρὸς Κρισπεινάς ζῶν ἐτι Κλεοπάτραν

τύμβιον, φιλανδρίας ἔνεκεν.

ΧΑΙΡΕΤΕ ΗΡΩΕΣ

ΧΑΙΡΕ ΚΑΙ ΣΥ Κ[ΑΙ] ΕΥΘΑΕΙ.

18. (2056) 'Εν Βάρνη ('Οδησσῶ) ἐντὸς τῆς μητροπόλεως.

Ἐδοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δῆμῳ, Κρατισθένης Ζωΐλου εἶπεν· Ἐπειδὴ Ἑρμείος
Ἀσκληπιοδώρου Ἀντιοχεὺς διατρίβων παρὰ βασιλεῖ Σκυθῶν .κανίτα, εὖνον καὶ πρό-
θυμον ἑαυτὸν τῷ δῆμῳ διατελεῖ [παρεχόμενος], καὶ ἰδία τοῖς ἐντυγχάνουσιν αὐ-
τῷ τῶν πολιετῶν συμπαρίσταται σπουδῆς οὐδὲν ἐπιλείπων ἐν πᾶσι τοῖς ἀξιομέ-
νοις· δεδούχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δῆμῳ, δεδούσθαι αὐτῷ καὶ ἐκγόνοις προξενίαν, πο-
λιτείαν, προσδρίαν, ἀτέλειαν χρημάτων πάντων ὧν ἂν εισάγῃσι καὶ ἐξάγῃσι ἐπὶ
κτῆσει, καὶ ἐγγείων ἐγκτησιν, καὶ δίκας προδικούς, καὶ εἰσπλοῦν καὶ ἐκπλοῦν καὶ
πολέμου καὶ εἰρήνης ἀσυλῆ καὶ ἀσπονδεί. εἶναι δὲ αὐτοῖς καὶ ἔφοδον ἐπὶ τὴν βου-
λῆν καὶ τὸν δῆμον πρώτοις μετὰ τὰ ἱερά. τὸν δὲ ἱεροποιὸν ἀναγράψαι τὸ ψάφισμα
τοῦτο εἰς τελαμῶνα, καὶ θεῖναι εἰς τὸ ἱερόν.

19. (2162) 'Ερ Θάσσα.

Αἴλιος Διογένης Δημοσθένους υἱὸς τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα Αἴλιαν Μακεδονίαν τὴν
ἀνοφρόρον καὶ δις ἀρχεῖτιν καὶ τειμοῦχον καὶ διὰ βίου στεφανηφόρον.

20. (2165) 'Ερ Τερέδω.

Ἐπὶ ἱερέως τῶν Διοσκούρων Φιλίσκου τοῦ Ἀγησάνδρου Ροδίου Εὐνομος καὶ οἱ
σύνσκανοι Διοσκούροις.

21. (2166) 'Εν Μυτιλήνῃ (ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγ. Θεράποντος).

σακ
ενοισ
κ]τήματα
ς πρὸς τι
5 ἐνω τῶ καὶ
ιτων μῆ εἰσα
α ἄρχα μηδεῖα
λας καὶ τοῖς πε
τα]ις ἄρχαις, αἴκῃ
10 καὶ κατα. ρεντον
γεγρα]μμένων, ὥσκει μηδ-

ἐν ἀδικηθείη πρὸς τοὺς καταλθόντας καὶ] πρὸς τοὺς ἐν τῇ πόλει πρὸςθε
ἔόντας, ἀλλ' εἶεν παντελῶς διακλε]λυμένοι πάντες πρὸς ἀλλ-
αλοῖς, οἰκήσαιεν δὲ τὰμ πόλιν ἀτρέστ]τους, καὶ ἐμμένοιεν ἐν τῇ ἀ-
15 ναγεγραμμένα διαλλάγα καὶ τῶ] διαλύσι τῶ ἐν τούτῳ τῷ ψα-
φίσματι ὠμολογημένα, ἐλέσθ]αι τὸν δῆμον ἄνδρας εἴκοσι, δέκα
μὲν ἐκ τῶν καταλθόντων, δέκα] δὲ ἐκ τῶν ἐν τῇ πόλει πρὸςθε ἔόντων·
οὔτοι δὲ εἰς δύναμιν φυλασσ]όντ[ω]ν καὶ ἐπιμελέσθ[ω]ν, ὡς μηδὲν ἔσ-
σεται διάφορον τοῖς κατε]λθόντεσσι καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει πρὸςθ-
20 α ἔόντεσσι· ἐρείοσι δὲ] καὶ περὶ τῶν ἀμφισπατημένων κτημάτων [πρ-
ὸς τοὺς καταλθόντας κ]αὶ πρὸς τοὺς ἐν τῇ πόλει ἔόντας, καὶ προσθ]ή-
σοισιν ὡς μάλιστα μ]ὲν διαλυθῶσονται· αἱ δὲ μῆ, ἔσσονται ὡς δικ-

- άσαι. λοιπὸν δὲ ταῖς διαλυσίεσσι, ταῖς δὲ βασιλείαις ἐπεκρίναντο]. αι ἐμμενέοισι πάντες καὶ οἰκήσοισι τὰμ πρό-
 25 λιν ἀτρέστον, διαλλαχ[θ]έντες πρὸς ἀλλήλους. καὶ περὶ χρημάτων πάντων, ἀπὸ τῶν κ' ὠφελῆ[ται] [ἀ] διάλυσις ὡς πλεῖστα, καὶ περὶ ἕρκων, τῶν κ' αὐτοὶ συμφέρην ἀγ[ών]ται, περὶ τούτων πάντων ὅσα κε ὁμολογήσωσι πρὸς ἀλλήλους, οἱ α[ἰ]ρεθέντες ἄνδρες φερόντων ἐπὶ τὸν δᾶμον· ὁ δὲ δᾶμος ἀκούσαις, αἷκε ἀγῆται συμφέρην, βουλευέτω
 30 περὶ τῷ ἐπικυροῦσθαι τὰ ὁμολογημένα πρὸς ἀλλήλους συμφέροντα· ἔλθην δὲ ἐξέστω τοῖς κατ[ελθόν]τεσι ἐπὶ [τὰ] κοινὰ πρυτάνιας τῷ πράττω ἐπεὶ κε ταῦτα ψαφί[σθη]. αἰ δὲ κέ τι ἐνδεύη τῷ ψαφισματος τούτου, λεγέσθω περὶ τούτου ἐν τᾷ βόλλᾳ· κυρωθέντος δὲ τῷ ψαφισματος τούτου παρὰ τῷ δάμῳ τὸν δᾶμον ἐν τᾷ ἐν[γ]ίστα τῷ μῦθῳ-
 35 ἐκκλησίᾳ εὐξασθαι ἴρα] τοῖς θεοῖσι, ἐπὶ σωτηρίᾳ καὶ εὐδαιμονίᾳ καὶ τύχᾳ τᾷ πόλει] γενέσθαι τὰν διάλυσιν τοῖς κατε[λθόν]τεσι καὶ τοῖς πρόσθε] ἐν τᾷ πόλι ἐόντεσι· [τ] οἷς δ[ε] ἰρήνας [τ]ε καὶ ἱεροποίας πάντας καὶ] ταῖς ἱεραῖς [ταῖς ἐν τοῖς ναοῖς [πα]σαις πρὸς τὰν εὐχὰν συνέλ[θ]ην. τὰ δὲ ἴρα, τὰ ὁ δᾶμος [ε]ὔ[ξε]ατο, [ὁ]ς σπ-
 40 οὔδαν ἀπυφάνωμεν τὰν περι] τὸν βασιλῆα, ἀπυδόμεν[α]ι τοῖς β[ασιλ]ῆος γενεθλίοις] τον. παρέμμεναι δὲ τᾷ θυσίᾳ τᾷ θυομένης τοῖς θεοῖσι τοῖς ἀγ[γέ]λοις τοῖς πρὸς τὸν βασιλῆα [πεμφ]θισομένοις ὑπὸ τῶν πρόσθε] ἐν τᾷ πόλι ἐόντων καὶ τοῖς ὑπὸ τῶν κατελθόντων. τὸ δὲ ψάφισμα τ[οῦ]το ἀναγράψαν[τ]ας τοῖς [δ]εῖνα
 45 ἄρχοντας ἐν στάλα λιθίνα σταῖσαι κτλ.]

22 Ἐν Χίῳ (Α'. 2214)

- [γυμνασί]-
 ἀρχούντων Ἑρμησίλω τοῦ Εὐθόβου, Δίνυος τοῦ Ἐλίξου, Νικίου τοῦ Μήτρωνος, οἷδα ἐνίκω]ν τῶν τε παίδων καὶ τῶν ἐφήθω]ν καὶ τῶν
 5 νέων τοὺς τιθεμένους ἀγῶνας, καὶ [ἔ]σπεισαν ταῖς τε Μούσαις καὶ τῷ Ἡρακλεῖ ἀπὸ τῆς πρόσθου τῆς δεδομένης κατὰ τὸ ψήφισμα τοῦ [δήμου, γέυστου Δυσίου. ἀναγνώσεως Ἀγαθοκλῆ]ς Ἀγαθοκλεῦς. βαψφιδίας Μιλτιάδης Διονυσίου.
 10 ψαλμοῦ Ξένων Τιμοκλεῦς. κιθαρισμοῦ Κλε[ο]ίτης Διονυσίου. παίδων δ[ό]λιχον Ἀσκληπιάδης Πρωτογένου. ἐφήθων νεωτέρων δόλιχον Διο[υ]νόσιος Καλλιστράτου. μέσ[ω]ν δόλιχον [Τι]μοκλῆς Τιμοκλεῦς. πρεσβυτέρων δόλιχο]ν
 15 Μοσχίων Μοσχίωνος. ἀνδρῶν δόλιχον Αἰσχρ[ί]ω]ν Αἰσχρίωνος. παίδων στάδιον Ἀθηναίων Θεοφάνου. ἐφήθων νεωτέρων στάδιον Ἐστιαῖ]ος Μεγλήνορος. μέσων στάδιον Ἀπολλώνιος Ἀπολλωνίου. πρεσβυτέρων στάδιον Ἀρτέμ[ω]ν [Ἀρ]τέμωνος. ἀνδρῶν στάδιον Μητρόδωρος Πά-

- τρων]ος; παίδων δίαυλον Ἀθηναίων Θεοφάνου· ἐφ[θ]ών νεωτέρων δίαυλον Ἰθρίστος Παταίου. μέσων δίαυλον Μελάντης Ἀντιγόνου. πρεσβυτέρων δίαυλον Ἀπολλώνιος Ἀπολλωνίου.
 25 ἀ]νδρῶν δίαυλον Μῆνης Ἀδράστου. παίδων πάλην Ἀθηναίων Θεοφάνου. ἐφθῶν νεωτέρων πάλην Δημήτριος Μάκρονος. μέσων πάλην Μόσχος Μόσχου. πρεσβυτέρων πάλην Θεόδωτος Θεοδότου. [ἀνδ]ρῶν πάλην Ἀπελλάς Κλεινομάχου. παίδων πυγ[μῆ]ν
 30 Ἡρακ[λείδης Ἡρακλ]εῖδου]. ἐφθῶν νεωτέρων [πυγμῆ]ν κτλ.

(B. 2221) Ἐν Παλαιοκαστρῷ τῆς Χίου.

Οἱ πρεσβύτεροι Μεγακλέα Θεογεῖτονος, γονῆ δὲ Δαμονίκου, ἄρξαντα τοῦ πρεσβυτικῆς, εὐσεβεῖας εἵνεκεν τῆς εἰς τοὺς θεοὺς καὶ ἀρετῆς καὶ φιλοτιμίας τῆς εἰς αὐτοῦς.

Σοῦ λάμ[π]ει μὲν δό[ξ]α, καλοῖς δ' ἐσθλά]ν χάριν ἔργοις ὄπασεν ἅ κλεινὰ πρεσβυτέρων ἑύνοδος, εἰκὼν ἀναστήσασα σέθεν, μορφᾶς τύπον ἔμπνου, καὶ σ' ἐν Ὀμηρείῳ γυμνασίῳ θεμένα. πᾶσιν δ' ἔγ[ω]σαν θεογεῖτονος υἱά Μεγακλέα, ἀνδρειάν]τα κα[λ]ὸν δεῖγμ' ἀρετᾶς θεμένα.

ἢ

ἐσθλά δ' ἐπλήρ]ωσεν Θεογεῖτονος υἱά Μεγακλέα, τῷ δ' ἐν γυμνασίῳ] δεῖγμ' ἀρετῆς θεμένα.

ἢ

πρὸς τ' ἀποχρῦσ]ωσεν Θεογεῖτονος υἱά Μεγακλέα, πᾶσιν ἐν ἀνθρώποις] δεῖγμ' ἀρετᾶς θεμένα.

(Γ. 2240.) Ἐτερον εὐρεθὲν ἐν Χίῳ.

Ἄρτι σε τὸν θάλλοντα νέοις ἐπὶ γυμνάδος ἔργοις, ἄθλας καλλίστοις ἄνθεσι τερπόμενον ἠῖθεον, Πρώταρχε, πατὴρ ἐκαλύψατο τύμβω, ὅστεα δ' ὀγκωθεὶς οὗτος ἔδεκτο τάφος.

- 3 πρόσθεν δ' ὁ πρέσβυς π[υκν]ινῷ δεδμημένος ἀλγει Ἰστιάδ' ὠκύμορον μύρετο θυγατέρα· αἰ[ά]ξας δ' ἀπληστα παλίνδρομον ἔλλαβε πένθος· Πρώταρχος γαμετὴν γὰρ στενάχῃσε λην, λάϊνα δ' ὠ]γκωσεν τάδε σήματα· τὰς γὰρ ἀφ' ὕμῶν Ἰδης γηροτρόφους ἐλπιδας ὠρράνισεν. (Ἐν τῷ ἑ. στίχῳ γράφεται καὶ πινυτῷ.)

23. (2245) Ἐκ Ψαβῶν.

Οἱ κα[τ]οικούντες ἐν Ψυροῖς στεφανοῦσιν [τ]ὸν πολέμαρχον Μ[ικ]ρίωνα(ς) [τοῦ] δεινός τῆς τ' εὐ]σεβε[ί]ας [ἐ]ν[ε]κ[ε]ν [τῆς] εἰς τοὺς θεοὺς κ[α]ὶ τῆς εἰς τοὺς ἀνθρώπ]ους ἀσυν[κ]ο[ρ]ίτου περὶ [π]ά[ν]τα ἀρετῆς.

24. (2257). Ἐκ Σάμου.

Εἰσορῶν τόδε θαῦμα [Βολού]μιον(;) ἤγε[μ]ονῆα
 πολλὸν [ἐπαινήσας] μέλιπε πορευόμενος.
 διψῆ τ[ε]ρομένοισι μελισταγῆς [ἦ]γαγεν ὕδωρ,
 καὶ ρ' ὑπ' ἀμηχανίης εὔρε πόρον ὕδασι.
 καὶ τά[δε] μὲν κατέθηκεν ἐπὶ σκοπέλοις κελάρυ[ζ]ειν,
 τὸ πρὶν ξηροτέροις καύμασι τειρομένοις·
 τῷ νῦν μηδ' ἀπόληγε, κέλευε δὲ πᾶσιν ὀδίταις
 ὑμ[ε]ῖν, θαρσαλέως τῆδε πορευομένους.
 ἢ χαρίτων πόρον ἔσχεν ἐπιτρέψαντος Ἀρίστου,
 ὃς θέμιν ἡμ[ε]ρίοις δείξεν ἀγαλλομένην.

25. (2308). Ἐκ Δήλου.

Εἰκόνα σοῦ, Πολύκλεις, ἀνά παστάδα τάνδε πολίται
 θῆκαν· ὁ μυριέτης δ' οὐ μαραινέ σε χρόνος·
 ἐν βουλαῖς μὲν ἄριστον, ἀγῶσι δὲ τοῖς περὶ πάτρας
 ἄλκιμον, ἐν δὲ βίῳ σ[ώ]φρονα δερκόμενοι.

26. (2613). Ἐκ Κύπρου.

Κρήτα μὲν πατρίς μου, ὀδοιπόρε, τίκτε δὲ μάτηρ
 Νικῶ, Σωσιάναξ δ' [ἦεν ἐ]μὸς γενέτας·
 Πραξαγόρας δ' ὄνομ' ἔσχον ἐπικλεῖς· ὃν πρὶν ἐπ' ἀνδρῶν
 Θήκατο Λαγείδας κοίρανος ἡγεμόνα.

27. (3019). Ἐξ Ἐφέσου.

Ὄκτωκαιδεκάτου με καταρχόμενον λυκάθαντας,
 ἄρτι τε ῥητορικῆς ἔργα διδασκόμενον,
 Λέσθῳ ἐν εὐδένδρῳ βαρυκαλγῆς νοῦσος ἐδάμνα,
 κούκέτ' ἐς ἡμερτὴν γαίαν ἔθην Ἐφέσου.
 Ὡς αὐτοκασίγνητος δὲ καμῶν μάλα πολλὰ, τοκεῦσι
 πένθος ἐπ' ὠκυάλῳ νηὸς ἔδωκε φέρ[ω]ν.
 ναῖω δ' ἠρώων ἱερὸν δόμον, οὐκ Ἀχέροντος·
 τοῖον γὰρ βιοῦτος τέρμα σοφοῖσιν ἐνι.
 (Ἐν τῷ σ'. στίχῳ γράφεται καὶ φέρειν.)

28. α'. Ἐξ Ἀθηνῶν (σωζομένη ἐν Βενετία).

Γάιος Γαίου Ἀχαρνεύς, ἱερεὺς γενόμενος θεῶν μεγάλων
 Διοσκόρων Καθεῖρων ἐν τῷ ἐπὶ Διονυσίου τοῦ μετὰ Λυκί-
 σκον ἄρχοντος ἐνιαυτῷ ιδρύσατο.

β'. Ἐξ Ἀθηνῶν καὶ αὐτὴ ἐν Βενετία διασωθεῖσα.

Γάιος Γαίου Ἀχαρνεύς ἱερεὺς γενόμενος ἐν τῷ ἐπὶ Ναυσίου
 ἄρχοντος ἐνιαυτῷ καὶ οἱ μελανηφόροι καὶ οἱ θεραπευταὶ ὑπὲρ τοῦ
 δήμου τῶν Ἀθηναίων καὶ τοῦ δήμου τῶν Ῥωμαίων Ἰσιδι καὶ Ὅσ.συνιδρύσαντο.
 (κατ' ἄλλους, Ἰσιδι δικαιοσύνη ιδρύσαντο.)